

نکڑناٹک

سرائیکی ڈرائے

خالد اقبال

فہرست

ماں اتے مٹی	-1
گڑاہ	-2
چان	-3
لاڑی	-4
گڈی آن لائن	-5
غکڑنا بک	-6
گُملاندے پھل	-7
ٹیبلو(انسانی حقوق والقدس)	-8

”ماں اتے مٹی“

کردار:

نواز	.....	عمر ۵۵ سال کمزور نحیف بزرگ
فاطمہ	.....	عمر ۵۰ سال بزرگ خاتون
نازو	.....	عمر ۱۹-۲۸ سال
اکو	.....	عمر ۳۵-۴۰ سال نوجوان
کرم داد	.....	ٹھیکیدار
ملازم	.....	کرم داد ٹھیکیدار دا ملازم
لڑکی	.....	جرئت و رکنگ وویمن
انسپکٹر	.....	پولیس انسپکٹر

سین نمبر 1 (آوٹ ڈور)

ہک نمائش داسین جیندے وچ غیر ملکی لوک ہتھنال بنڈیاں چیزاں ڈیکھدے پئے ہن آسے پاسے مٹی دے برتن۔

سین نمبر 2 (إن ڈور)

ہک انجام گھر جھٹاں مٹی دے برتن وغیرہ بنڈدن۔ ہک بزرگ مٹی دی صراحی بنڈاون وچ مصروف اے، بزرگ دے آسے پاسے بال پٹھن۔ ڈوبے پاسوں اوندی ذال چارپائی تے پیٹھی اے۔

نواز:- (کم روک تے فاطمہ نال مخاطب تھیں) بھلا کم اچ کیہاں عیب ہے۔ کب ساڑا پڑھ رہے
جیکوں پوڈاڑے دا کم کرن اچ شرم آندی ہے۔

فاطمہ تسبیح دا ورثتم کرتے گھر دے چاروں طرف منہ کرتے پھونک مریندی ہے۔

فاطمہ:- اوندیاں گاہیں دارنخنہ کیتا کر۔ بال ہے۔ ہولے ہوں سمجھ آؤی۔

نواز:- پتھنی کذن سمجھ آسی۔ دنیا کھوں دی کتھائیں پچ گئی ہے تے اے حالی سمجھیں اودے۔

فاطمہ:- میڈا آگو پڑھیا لکھیا غیر ہے۔ جذن اوں کوں نوکری مل گئی تاں ساڑے ڈینہہ وی پھر
ویسن۔

نواز:- ڈینہہ ایویں نی پھردے۔ کم کرنا پوندے، جان لڑاؤنی پوندی ہے۔ اے میڈیاں الگیاں
کوں ڈیکھ، ہنرو سیا ہویاے انہاں اچ۔ ہنرجیہ ہابندے کوں عزت ڈیندے۔

نواز داساہ مکھل ویدنے۔ کیسرہ نواز دی الگیاں فوکس کریدے۔ نواز ٹھنڈے ٹھنڈے

فاطمہ:- ول ساہ چڑھ گے؟

نواز:- (بے ترتیب ساہ گھنڈے ہوئے) ساہ تاں ہوندا ای پرایا ہے۔ تے مجھیکو۔۔۔ لگدے جو
۔۔۔ اے وی۔

(سینے اتے ہتھر کھیندے) ایں کوٹھے کوں۔۔۔ ہن خالی کرن آلات ہے۔

فاطمہ:- ہیں کیتے آہدی ہاں جو آپنے آپ کوں ڈھیر ڈکھ ناں لا۔ اللہ نے کیتا تاں سب چنگائی تھی
ویسی۔

نواز:- نازو۔۔۔ میڈی دھی۔۔۔ کتھاں ہے۔۔۔ سڑ۔۔۔ اں ون کوں۔۔۔ سڑ میڈی دھی کوں۔

فاطمہ:- سڈینی ہاں۔

(نازو کوں آواز ڈیندی ہے)

نازو۔۔۔ اڑی نازو

نازو:- (آف کیمرہ) آئی اماں

فاطمہ:- اڑی پوسڈیندا پئی۔۔۔ گالھسن

(نازو کرے توں باہر نکل آندی ہے تے اپڑے بابے کوں سہارا ڈیندی ہے)

نازو:- ابا۔۔۔ کیا تھی گتیکوں۔

فاطمہ:- اوہا۔۔۔ اوڑی ساہ دی تکلیف، مکن اچ ای نی آوندی۔

(نواز بے ترتیب ساہ گھنڈے تے سر چا کے نازو کو ٹھہدے تے اوندے سر اتے ہتھ
پھریندے)

نواز:- نازو!

نازو:- (پیار نال) ہا۔۔۔ ابا کیا آدھیں ہیں ڈس کیا گالھ ہے۔

نواز:- پتھر---ہوں---میکوں پانی پلا۔

نازوں:- اچھا بابا

(نازوں کے گھرے و چوں پائزیں بھر کے اپنے بے بے کوں پلیندی ہے)

(ناواز ڈوچار گھٹ پائزیں دے پی کے گلاں واپس ناز کو لڈیندے تیز تیز ساہ گھنے
تے وت دور خلا و اس وچ ڈیکھن لگ پوندے)

سین نمبر 3

اثال دے بھٹے دامنظر

کیرہ سب توں پہلے دھویں والی چمنی کوں فوکس کریدے۔ تے وت بھٹے دے نال چھوٹے کمیاں کوں۔ ہک کمرے دے
اندر اکا پتھرے سکنیاں نال تاش کھیڑدا بیٹھے کیرہ اکو دے ہتھاں وچ تاش کوں فوکس کریدے۔

اکو:- (پتھے سٹیندے ہوئے) اے---اے یکے

دوست:- واہ اکوواہ۔ توں تاں بک پتھے سٹ کے ساری بازی ولہیٹ گدی ہے۔

اکو:- اوئے صرف کھڈ کارکوں پتھے ہوندے جو کیڑھا پتھے ساری بازی پلٹ سکدے۔

(ہک نوجوان تاش دے پتے کٹھے کریدے ایں دروازے وچ بیا نوجوان ظاہر
تھیڈا ہے)

نوجوان:- (گھبرائے ہوئے لبج وچ) اکا اکو

اکو:- خیر تاں ہے۔ بہوں گھا بریا ودیں۔ کیا گالھ ہے۔

نوجوان:- اکا بتیڈے بابے دی طبیعت بہوں خراب ہے۔ توں جلدی گھروخ۔

(اکا کھڑا تھی ویندے)

اکو:- کیا تھی گے میڈے بابے گوں ہن ڈس کیا تھی گے۔

نوجوان:- اے میکوں نی پتہ۔ پتیکوں جلدی جلدی گھر پہنچنا چاہیدا ہے۔

(اکو چپ کر کے جتنی پیندے تے باہر نکل ویندے۔ محفل وچ خاموشی اکو تاش کوں زمین
تے سٹ ڈیندے تاش دے پتے بکھرو ویندین۔ کیرہ تاش دے پتیاں کوں فوکس کریدے)

سین نمبر 4

شام دامنظر اکو دا پیچار پائی تے ستاپیا اے۔ ناز و بابے دے موٹھے گھٹیندی پئی اے۔ اچل چیت اکو دروازہ کھول تے اندر

آنے۔ کیمرہ سب دے تاثرات کو فوکس کریں۔

اگو:- اما! اب کیا تھی گے۔۔۔ کیا تھی گے، اب کوں
نازو:- تیکوں کیا ہے۔ بھانویں کچھ وی تھی ونجے توں ونجے کے اپنے دوستاں رے گپاں مار۔
خوشیاں منا انہاں نال۔

اگو:- نازو۔ زبان سنجل کے گالھ کیتی کر۔
(نواز آکو کوں غور نال ڈیکھ دے)

فاطمہ:- آکو! میڈا پُتر تیکوں پتھ تاں ہے جو تیڈے پیو دی طبیعت ہرجی ہوئی ہے۔ تیکوں اوندا خیال
رکھنا چاہیدا ہے۔

نازو:- اما! یکوں آپنے علاوہ کہیں بئے داخیال کیوں تھی سکدے ایندی آپنی اولاد جسی تاں
ایکوں پتھ لکسی جو ماء پیو کیوں اوکھے تھی کے آپنے بالاں کوں پلیبدن۔

اگو:- اما علاج کیتے تاں ایڈی وڈی رقم چاہیدی ہے۔ تے میں۔۔۔ میں کھوں گھن کے
آواں ایڈے پسیے۔

فاطمہ:- آکو پُتر! توں جوان اماں ایں۔ کہیں یار شگتی کوں ادھار گھن چا۔۔۔ تے دل کوئی کم کار کر کے
لہاؤ یوں۔

نازو:- اما اوکھے دیلے تاں بندے داچھا نوال ای اپنانی بنزدا۔ سو نیں دی آن سو نیں بن
ویندن (نواز تیز تیز ساہ گھن دے اوندی طبیعت خراب تھیوں لگ پوندی ہے)

اگو:- (گھبراندے ہوئے) الہ۔۔۔ اب تیکوں کیا تھیا ویندے۔
(نواز کوئی جواب نہیں ڈیندا)

فاطمہ:- اگو پُتر کچھ کر پیو کیتے کہ کچھ اے نہ ہوے جو۔۔۔ اے نہ ہوے جو اسال سارے ہتھ
ملیبدے رہوں جوں۔

نازو:- (روندے ہوئے) اما! جیکر اگو لالا کچھ نی کر سکداتاں میں آپ پُتر بن کے بابے کیتے
دواں گھن آسال۔ میں بابے دے ہتھاں دے بنے ہوئے مٹی دے کھذا نے بزار اچ ونجے
کے ایہناں داعلانج کریاں۔

(نازو دی گائیمیں وچ امید دی روشنی)

میں اپنے بابے دا آپ علاج کریاں۔۔۔ آپ علاج کریاں میں اپنے بابے دا۔

سین نمبر 6 (آٹھ ڈور)

ڈرگ مارکیٹ دا منظر ہے۔ اکو ہک میڈیکل سٹور وچ داخل تھیں نے نسخہ کا ڈنتر تے کھڑے شخص کوں ڈیندے اونچے پڑھدے تے دوائیاں کڈھ کے اکوں ڈیندے۔ کیلکو لیٹر تے حساب کرن توں بعد اکو دوکاندار کوں پسیے ڈے تے گھروالے پاسے روانہ تھیں ویندے

سین نمبر 7 (ان ڈور)

اکو دے گھر دا منظر ویٹرے وچ نواز دی لاش پئی ہے تے آسے پاسے تریکتیں جمع ہن۔ اکو دروازہ کھول تے اندر آندے۔ لاش ڈیکھتے اوندے ہتھوں دوائیاں داشا پر ڈھ پوندا ہے اغم نال ڈھحال تھی تے نازوا کوں لپٹ ویندی ہے۔

نازوں۔ (روندے ہوئے) اگو

فاطمہ۔ تقدیریتاں بندے کوں ہمیشہ ڈاڈھی تھیں دی رہ گئی ہے۔ پر غریب لوکاں تے ایدا وس بھوں چلدے۔

(اکو ڈھحال تھی دیوار دا سہارا گھن تے بہر ویندے)

اگو۔ غریب تاں جیسا ای ڈکھ چاون کیتے ہے اماں!

نازوں۔ مٹی کو شکلاں ڈیون آ لے ہتھاں آپ وی مٹی تھیون آ لے ہن۔

(گھر وچ موجود خواتین وچوں ہک خاتون بلیدی ہے۔)

خاتون۔ اک پتھر جو کجھ تھیا ہے ایکوں خدادی رضا سمجھ کے قبول کر گھن

فاطمہ۔ (روندے ہوئے) صبر کر میڈا پتھر۔ صبر کر

اکو۔ (کمپدی ہوئی آواز وچ) اماں۔۔۔ او۔۔۔ او۔۔۔ او ڈیکھ (آسمان دا انگلی نال اشارہ)

او ڈیکھ لگدے۔۔۔ لگدے جو ڈھپ میکوں کھاون کوں آندی پئی ہے۔

(فاطمہ روندے ہوئے اکو دے والا وچ انگلی پھر بیندی ہے تے ڈوہاں ہتھاں نال اکوں

تلی ڈیندی ہے)

فاطمہ۔ دھپاں نے تاں، هن ساڑے گھر دا بوا ڈیکھ گھدے اکو پرمیڈے پاسے ڈیکھے ماء ای تاں

چھاں ہوندی ہے تے میں آپنے جیہدے جی تیکوں تی واناں لگوں ڈیساں۔

اکو۔ (روندے ہوئے) اماں۔

(اور فاطمہ اکو سینے نال لا گھنندی ہے)

سین نمبر 8 (آٹھ ڈور)

- پس منظر میں بھٹے دادھوال ڈیندی چنی اُتے کام کاروچ مصروف مزدور۔ کرم دادچار پائی اُتے اکوز مین تے بیٹھا ہے۔) کرم داد:- اکو۔ تیڈے پیو دے ٹروجن دا بہول رنج ہے
اکو:- (پریشانی دے آثار) ٹھیکیدار صاحب میں تاں کلہاتھی کے رہ گیا۔
کرم داد:- اتحاں ہر بندہ کلہا ہے اکو۔ ہر بندہ کلہا ہے تے کلہیاں نے رل کے جیاتی دی جھوک و سائی
ہوئی ہے۔
اکو:- ٹھیکیدار صاحب میں تھاڑا احسان مند ہاں جو تساں او کھے ویلے کم آکے میڈی مدد کیتی ہے۔
کرم داد:- اسماں تاں تیڈی مدد کر دتی ہے اکو۔ پر توں ڈساجتوں ساڑے پیے کلڈن والا کے ڈیندرا
پیئں؟۔
اکو:- ٹھیکیدار صاحب ٹھیکیدار صاحب میڈے کوں جیڑھے ویلے وی پیے کٹھے تھی گئے میں تھاڑا
قرضہ لہاؤ سیاں
(کرم دادچار پائی توں انھی کے ڈو قدم ٹردے تے ول غھنے نال)
کرم داد:- کیوں؟ جو اکھیڈ کے پیے لھسیں میڈے۔
(اککھڑا تھی ویندے)
اکو:- کوئے ناں ٹھیکیدار صاحب میں۔۔۔۔۔ میں محنت مزدوری کر کے تھاڑا اقرضہ لہیاں تے
تے۔۔۔۔۔ تھاڑا ہبک آناں تھاکوں والا ڈیاں
کرم داد:- ہبک آناں والا ڈیاں؟
(کرم دادکوں ٹردے)
کرم داد:- اوئے توں محنت مزدوری کر کے آپناتے آپنے گھر آلیاں دا پیٹ پلیسیں یا میڈے پیے
ڈیسیں ہیں۔ ڈس میکوں
اکو:- (۔۔۔۔۔ حوصلے نال) ٹھیکیدار صاحب۔۔۔۔۔ ٹھیکیدار صاحب!
(کرم دادا کو درجتھدا اشارہ کر کے اوندی گال کٹ کر بیندے ہوئے)
کرم داد:- اکو۔ میڈے پیے واپس آون دی ہو صورت تھی سکدی ہے جو توں آپنے ٹھرمیٹ میڈے
بھٹے تے کم کر۔
اکو:- (حیرت نال) بھٹے تے کم! تے سارے گھر آلیاں نال؟
کرم داد:- بس ایہا کو صورت ہے ایں طرحان تھاکوں کم دی مزدوری وی ملدی راہسی تے میں
ٹھوڑے ٹھوڑے کر کے ادھار دے پیے وی کٹھیندال راہسائ
اکو:- تے کیا ایں طرحان ادھار دی رقم لہہ ویسی؟

کرم داد:- (چنگلی وجیندے ہوئے) بہوں جلدی۔ تے ہن توں ونج تے کل توں تاس سارے گھر
آلے آکے بھٹے تے کم کراہے چل شاباش چل۔
اکو:- (سرکھجیندے ہوئے)

(اکو ہو لے ہو لے قد ماں نال روانہ تھی ویندے۔ کیمہ کرم داد کوں فوکس کریندے۔ کرم
داد پچھاں کوں ول ڈیندے)

سین نمبر 9 (آوث ڈور)

اکو، نازو، فاطمہ سانچیاں وچ مٹی پاتے اٹاں بڑیںدے چین۔ نازو گھرے وچوں پانڑیں دا گاس بھرتے بیندی ہے۔ کرم داد
آنے ()

کرم داد:- (پچھاں کوں ول ڈیندے ہوئے) کیون نازو، کم اچ دل تاں لکلیا پے ناں۔
(نازو اٹھدی ہے تے کرم داد دی گال کوں سمزی ان سمزی کر ڈیندی ہے)
کرم داد:- گالھتاں سن نازو، آپیاں نال ایڈ اغصہ چنگانی ہوندا۔

نازو:- اپڑا بخت صرف اپنے خون اچ ہوندی ہے کرم داد تے ٹیڈا تے ساڑا خون کڈا ہیں ہک نی
تھی سکدا۔

کرم داد:- (کھلدا ہوئے) اوئے خون ہکوساں ہوندے نازو۔ محبت اچ اپڑا بخت ہوندی ہے
جیڑھی سا گلے گندھیندی ہے۔

نازو:- اے صرف ٹیڈے خواب ھن ٹھیکیدار جیڑھے کڈا ہیں پورے نی تھی سکدے
کرم داد:- دلاں اچ غلوص ہو وے تاں خواب آپے تعبیر بن ویند ان

نازو:- اساں چیڈے قرضہ دی زنجیر اچ بدھے کھرے پیں ٹھیکیدار۔ تے جڈن ٹیڈا اقرضہ لہہ گیا
اساں اتھوں چلاو بخنتے ول توں اپنے خواباں رے کھا تھی کھروسیں۔

(کیمہ فاطمہ کو فوکس کریندے)

فاطمہ:- نازو۔ بس کرڈھیر گاہیں نہ کر ٹھیکیدار صاحب نال ویلے سرا آپنا کم مکاون دی کر
نازو:- ہوں۔

(نازو کم کیتے فاطمہ درویندی ہے)

کرم داد:- (پچھاں کوں ول ڈیندے ہوئے) قرضہ چکیدے چکیدے تاں نسلاں لگھویند،
ناہہاڈا اقرضہ لا دھنسیں تے ناں تاس اتھوں ونچیں، ہی، ہی، ہی-----

(کرم داد کھلدا ہوئے ہک پاسے لگاویندے)

سین نمبر 10 (اِن ڈور)

گھر دامنظر ہے، اگو، فاطمہ اے ناز و موجو، ہن تے آمنے سامنے چار پائیاں تے پیٹھن۔

نازو: اگو، توں ساکوں کیہڑے عذاباں وات ڈے ڈتے۔

اگو: تے ٹھیکر قرضہ چکاوں کیتے ٹھیکیدار دی مزدوری تاں کرنی ہئی ناں۔

فاطمہ: پتھر۔ اے ٹھیکیداروی کوئی بندہ ہے! جیزدھا گالھ گالھ نال آپنے قرضے دے میزدھے ڈیندے۔

نازو: ہن اسال محنت مزدوری کر کے، آپناں پیٹ پالوں، اوندا قرضہ لہاول، یا سود بھروں۔

فاطمہ: توباں، پتھر نی غریباں دی مجبوری نال کھیڈن دی ریت کلذن مکسی، تے پتھر نی جو مکسی وی سُنی یا کوئے ناں۔

اگو: اماں! ٹھیکیدار آپ تاں ٹر کے قرضہ ڈیون کوئے ناں آیا ہئی، ٹھیکڑ میں آپ بابے دی بیماری کیتے وہاں تے اوندے کوں قرضہ چاتا ہئی۔

نازو: (ڈند پنیدے ہوئے) تے اے ٹھیکیدار میکوں ایویں آنے کلذھ کے ڈیڈھے جو دل کریندے۔۔۔ جو میں ایندے ڈوہاں آکھیں کلذھ گھناں۔

(لڑکی ہگردے دروازے کوں فوس کریندے)

لڑکی: السلام علیکم!

فاطمہ: واعلیکم السلام!

لڑکی: میں ہک جرئت ہاں، مطلب جو ہک اخبار اچ کم کرینی ہاں تے ہک فخر تے کم کریندی پی ہاں۔

فاطمہ: اچھا، اچھا، نازو۔ انہاں کیتے کرسی چاکے گھن آ۔

لڑکی: نہیں نہیں شکریہ۔ میں تھاڈے نال کھٹ تے بہہ ویئی ہاں۔

(لڑکی فاطمہ دے نال چار پائی تے بہہ ویندی ہے)

نازو: تساں کیا پیسو۔ میں تھاڈے کیتے چاہ بنا کے گھن آنی ہاں۔

لڑکی: تکلیف دی کوئی لوڑ کائن۔ تساں بس میڈے کجھ سوالاں دا جواب ڈیوچا

(لڑکی پرس چوں نوٹ بک اور قلم کڈھیدی ہے)

لڑکی: اے ڈسو جتساں سلھاں تھپن دا کم آپنی مرضی نال کریندے ہوے یا۔۔۔

(لڑکی نوٹ بک اتے لکھدی ہے)

نازو: کھاں بی بی اسال تاں مجبوری دی زنجیر اچ بدھے پے ہیں۔

فاطمہ: میڈے پتھر نے ٹھیکیدار کوں آپنے پیو دی بیماری کیتے قرضہ چاتا ہئی جیکوں لہاون کیتے

ساکوں مجبوراً اتحاں کم کرنا پوندا پے۔

لڑکی: تے کیا تساں کوئی بیا کم کار کر کے اوندا قرضہ نی لہاسکدے۔

اگو: ٹھیکیدار آدھے جے کرتساں اتھوں گئے تاں میں تساں ساریاں کوں زنجیر پوا کے بدھڈیساں۔

فاطمہ: اساں تاں اوئیں ای بدرھے پے صیں بی بی! غریب آدمی دی وصال اتحاں کوں سفر دے بھلا۔

لڑکی: میدا خیال ہے جو ساڑا قانون حالی ایڈاڑا کائی تھیا، تے اوہتا کوں ٹھیکیدار دے ظلم توں ضرور نجات ڈولی۔

نازو: اللہ کرے ایویں تھی ونجے۔

(لڑکی قلم تے نوٹ بک پرس اچ رکھتے کھڑی تھی ویندی ہے)

لڑکی: اچھا میں ہن ویندی ہاں۔

اگو: تساں ساڑے اتے تھبینے ہوئے ظلم دی کہانی وڈے افسراں تک چاڑیسوں تاں۔

لڑکی: بالکل چاڑیساں تے انشاء اللہ ٹھیکیدار کوں ظلم دابلدلوی ضرور ملسی۔

(لڑکی نازو سے ہاتھ ملیندی ہے)

لڑکی: اچھا خدا حافظ!

فاطمہ: خدا حافظ!

(لڑکی چلی ویندی ہے)

سین نمبر 11 (آوٹ ڈور)

تاں دے بھئے دامنطر۔ اکو، نازو، فاطمہ کم اچ مصروف ڈونجھے پاسوں کیمرا کرم دادتے اوہدے ملازم کوں فوکس کریندے)

ملازم: (شیطانی کھل کھلدے) وہاں تے چاتے ہوئے قرضے دی کوڑڈاڈھی نری ہوندی اے۔

(کیمرا نازو کو فوکس کریندے)

کرم داد: (نازو دی طرف ڈیکھدے ہوئے) میں تاں انہاں ملوک ہتحاں کوں ڈیدھا پیاں جیڑھے

مٹی اچ خراب تھبینے پن۔

(کیمرا نازو دیاں ہتھدیاں چوڑیاں کوں فوکس کریندے)

ملازم: تھاڈی اکھدی کیبات ہے۔

(ٹھیکیدار موچھوں کوتاؤ ڈیندا کھڑے اتنے وچ ڈونجھے پاسوں پولیس دی وین تے سفید

کار آکے رکدی ہے)

آدمی: انپکٹر صاحب! گرفتار کر گھنو۔ ایہوا ٹھیکیدار ہے جیس ایں مظلوم خاندان کوں آپنا قیدی بنا رکھ۔

(انپکٹر ہک اہل کار کوں حکم ڈیندے)

انپکٹر: ہتھ کڑی لاؤ ایکوں۔

(اہل کار کرم داد کوں ہتھ کڑی لیندے)

کرم داد: (گھبرا ندے ہوئے) پر۔۔۔ میکوں۔۔۔ میکوں میڈا قصور تاں ڈسو۔

انپکٹر: اے تاں تیکوں تھانے اچ چل کے پیچے چلسی جو یہاں قصور کیا ہے۔ غریب لوکاں کوں قرضہ ڈے کے آپنا غلام بنا گھنڑاں تیکوں پتے ہے کتنا وڈا جرم ہے چل اگوں لگ۔

(پولیس والے ٹھیکیدار کرم داد کو گرفتار کر گھنڈے ایں جی ادا ہک بندہ نازو، فاطمہ اور اکو دے کوں آندے)

آدمی: اگو توں تے یہی گھر آ لے اچ کوں آزاد ہو۔

اگو: تھاڈا بھوں بھوں شکریہ باؤ جی! بھوں بھوں شکریہ!

فاطمہ: پتھر تیکوں ایں نیک کم دا جر ضرور ڈیسی، ضرور ڈیسی

آدمی: پرمیڈی ہک گالھ ضرور سن ونجو۔

(اکوفاطمہ اور نازو رُک ویندین)

آدمی: آپنے باز و آس تے مان کرن آ لے لوک کڈا ہیں غلام نی تھی سگدے تے قسمت وی ہناں کوں غلام بڑی ہے جیز ہے آپنی ہمت تے بھروسہ کرن دی بجائے ڈو جھے لوکاں دے کوڑے سہارے لمحمدین۔

(کیمرہ اکوکوں فوکس کر یہندے)

اگو: میں وعدہ کریاں جو میں محنت کر کے آپنی جھوک کوں آپ وسیساں تے اندر ہارے مکا کے

چودھاروں سو جھلا کر ڈیاں۔

سین نمبر 12 (آوٹ ڈور)

اگو ٹھی دے بر تاں دا ٹوکر اس تے رکھ تے شہروں لے پاسے ویندا ڈسے۔

گرہ

کردار:

رمضان	..... رکشہ ڈرائیور
سکینہ	..... رکشہ ڈرائیور دی ذال
ارم	..... رکشہ ڈرائیور دی ڈھی
خاور	..... رکشہ ڈرائیور دا پتر
حیدر	..... رکشہ ڈرائیور دا پتر
پنکی	..... رکشہ ڈرائیور دی ڈھی
عثمان	..... رکشہ ڈرائیور دا پتر
مودا	..... کنٹلابد معاش
ٹیڈی	..... مشی ٹاپ
تریمت ۱	..... رشتے ڈیکھن والی
تریمت ۲	..... رشتے ڈیکھن والی
بوا نصیبو	..... رشتے کراون والی

منظر ۱

رکشہ ڈرائیور رمضان دا عام سادہ جھیاں گھر، عام سادہ جھیل چارپائی تے رمضان دی ذال سکینہ چادر و ہمیٹ تے سی پی ہے۔ و ڈی ڈھی، اپنے بھانوں تے بھیڑیں کوں کتاب ہتھوچ گھن تے پڑھیدی بیٹھی ہے، رکشہ ڈرائیور گھر دی ہک گنڈوچوں کوئی شے لھن دی کوشش وچ مصروف ڈسدا۔

ارم ..... پچھا اپنے ابے توں اوگوں کیا شے چاہیدی ہے؟ سکینہ:

- رمضان: سکینہ: ارم:
- ابا جی..... کیا شے لحمدے پچے او؟
 (چہرے توں ناراضگی) اتحاٹ میں الماری وچ ہک پلگ تے ربر کھی ہئی۔
- رمضان: سکینہ: ارم:
- (بیمار ہے تے چارپائی تے لیٹے لیٹے) اپنے پیو کوں آکھ پلگ تے ربر میں
 سنہمال کے اندر لے صندوق وچ رکھ چھوڑے، ہن اندر لے کمرے وچوں چا
 ڈے..... اپنے ابے کوں۔
- رمضان: سکینہ: ارم:
- (مزید ناراضگی دا اظہار کریندے ہوئے) ہاں میں الماری وچ رکھیاں ہن اے
 چیز اں توں چاکے صندوق وچ کیوں رکھ ڈیتیں۔
- رمضان: سکینہ: ارم:
- میں آکھیے۔ بال کتحاٹ میں ان ان نہ کرچھوڑن۔ نیا ٹے جو تھے کھیڈن کوں
 چیز اں لحمدے ودے راہندن۔
- رمضان: ارم: رمضا:
- ہک تاں ایں گھروچ کڈا نہیں کوئی شے میکوں ویلھے سر نہیں لحمدی۔
 (اندر لے کمرے توں باہر آندے ہوئے) ..... ابو جی..... اے گھنو
 اور اں ڈے میکوں۔ (رمضان موٹھے تے صافہ رکھتے ہو لے ہو لے باہر
 دے دروازے درویندا ڈس دے.....)
- رمضان: سکینہ: ارم:
- رمضان..... میں آکھیے..... بالاں دے سکول دی فیس ڈیونی ہے تے میں
 ڈاکٹر کلوں دوائی وی گھننی ہے۔
- رمضان: سکینہ: ارم:
- (کاؤٹ نال) کھیسے کوں ہتھلاتے ٹیہدے..... خالی اے
 کھیسے..... خالی ہے..... کوئے نی میڈے کول پیے۔
- رمضان: سکینہ: ارم:
- بالاں دا نال کٹج ویسی سکوالوں.....
 نال..... کٹیہدے تاں کٹج ونجے..... نال توں ہرویلھے دی
 بیمار..... کڈا نہیں توں ٹھیک وی تھیسیں؟
- سکینہ: ارم:
- بیماری کوئی آپ تاں نی منکدا؟ تیکوں میڈا تے بچیاں دا کوئی خیال نی؟ (نک
 وڈے بال، بالڑیاں، ماں، پیو دی تکرار سن تے ڈرے، ڈرے، اکٹھے تھی کے
 سکینہ (ما) دی چارپائی دے آسے پاسے آکھڑدن)
- رمضان: سکینہ: ارم:
- ناں میں کیا کراں؟ کیا کراں کن مرال؟ کہیں کوں میڈا اوی خیال
 ہے؟ (اچل چیت دروازے کھڑکن دی آواز)

منظر 2

رمضان اپنے گھر دا دروازہ کھولتے باہر نکلدے جھٹاں گلی وچ ہک پاسے نال رکشا کھڑے گلی وچ ملک صاحب کے کجھ

غندے کھڑن ملک صاحب سودا کاروبار کریںدے اتے ڈیہاڑی اتے رکشے چلیدے۔

رمضان:

جی..... میں اج آؤنا ہئی ملک صاحب دے کولوں
(چیند یاں وڈیاں وڈیاں پچھاں تے ڈراکلی جنی شکل ہے) ملک صاحب دی قطع
کیوں نہیں اپڑی؟

رمضان:

بس کج ڈیہاں دی مہلت ڈے ڈیوو۔
ڈیکھ یار مودے آ..... رمضان کچھ پریشان پریشان لگدے میاں رمضان توکوں
پن..... ڈاہ ہزار سودتے چاہیدے ہون تاں..... میاں..... گھن
گھن.....

رمضان:

نا سکیں نا..... میکوں ہئی رقم فی چاہیدی.....
چل ٹیڈی مرضی..... پر ڈیکھ گھن رمضان، ملک صاحب دی رقم ٹیڈے ذمے
بنڑدی ہے..... بے بھوں ڈینہ اتے تھی گئے تاں وہ جرمانہ دی بھرننا پویا۔
(ٹیڈی ٹشی اتے مودے دی مکارانہ کھل اتے رمضان دی ودھی ہئی شیوکوں
کیمرہ: Focus کریںدے۔)

منظر 3

اسلم اپنے گھر دا بہابند کرتے اپنے گھر دے ٹھن وچ پلگ اتے ربوہ تھوچ ہس اپنی دھی ارم کوں سڈیںدے۔

رمضو:

ارم.....

جی ابا جی.....

ارم:

او..... پتر..... (چیندے ہوئے)

رمضو:

جی ابا جی..... ڈسوکیا گالہہ ہے۔

ارم:

ٹیڈے کوں کوئی ترے چارسو روپے ہو سن رکشے وچ پڑوں پو اوناں
ہئی.....

رمضو:

جی ابا جی..... کچھ بال میکوں ٹیوش فیں دے پیے ڈے گئے ہن۔ (ارم

بٹے وچوں پیے گھن کیتے گھن توں اندر کمرے وچ ویندی ہے)

ارم:

(چارپائی تے ستے ستے)..... ناں کل دے پیساں دیاں..... ول توں انعامی
جوئے والیاں پر چیاں گھن گھد یاں ہو سن پڑوں کیتے تاں کچھ پیے چا گھنیں ہا۔

سکینہ:

ارم:

رمضو:

(پیکوں پسیے ڈیندی ہے) اے گنو بابی
اورے ڈے۔ (رمضو ہی ارم کو لوں رقم گھن تے کھیسے وچ رکھیندے گھردا
دروزہ کھول تے باہر گلی وچ آؤندے گلی وچ کھڑے رکشے کوں شارت کرن دی
کوشش کریندے)

منظر 4

اسلم سڑک تے رکشے وچ سواریاں بہا کے ویندا پئے ..... تے رکشہ ٹک جاتے رکدے .....
سواری: حکم کرو جناب ..... کتنا کرایہ بڑے؟
رمضو: جو مرضی ڈیوچا ..... سفر تھاڈے سامنے ہے۔
سواری: ڈینوں یار ..... 50 روپے بیکا کیا ہن۔
رمضو: جناب کرایتاں 100 روپے بڑے
سواری: اوکھے خدا دا خوف کر
رمضو: جناب تساں آپ کجھ خیال کرو ..... کتنا فاصلہ ہتھی اتوں پڑوں ول وی مہنگا
ہے۔
سواری: 50 روپے ڈیندے ہوئے ..... رکھ ..... بھٹی رکھ ..... ساڈے کوں
رمضو: ہو رکھی نی کرایہ .....
اوے تاں کوئی گالہہ نہ تھی جناب ..... (رمضو بدی نال 50 روپے گھن تے
کھیسے وچ رکھ گھنے)

منظر 5

ٹک شاپ تے سڑک دے کنارے ڈوسواریاں اسلام کوں رکن کیتے ہتھ دا اشارہ کریندیں۔ کرایے طے کرتے اوڈوسواریاں رکشے
وچ بہہ ویندیں، رمضاور کشہ شارت کرتے تھوڑی دور ویندے تے رکشہ رک ویندے، بہوں کوشش دے باوجود رکشہ شارت
نی تھیدیدا۔

سواری: (غھے نال) ہیڈا رکشہ ٹھیک نہ ہتھی تاں ول سا کوں کیوں بھایا ہاوی۔

سواری: اینویں ساڈا وقت ضائع کیتی۔

سواری: گھروں تیل پانی چیک کرتے ٹرے کرو۔

رمضو: (چپ چپتا سب کجھ سزدا کھڑے جاں جو سواریاں ڈو جھر رکشے کوں ہتھ ڈے

تے اوندے وچ، بہہ ویندیں۔ کیمرہ رمفو دے مایوس چہرے اتے Focus کریندے رمفو کہیں گھری سوچ وچ..... رکشے دے سے ہتھ لگے ہوئے ششے وچ اپنے آپ کوں غور نال ٹیہدے..... شیودھی ہوئی۔

Flash Back

منظر 6

رمضان اپنے گھر داخل تھیندے تاں اوندے بال..... ابو آگئے ابو آگئے آہدے ہوئے اوندے آسے پاسے جمع تھی ویندیں۔

بال ۱۔

ابا ابو..... میں کاپی گھنی ہے پیے

بال ۲۔

ابو میں کتاب گھنی ہے۔

ارم:

چلو..... چلو..... ہٹو
کرن کرنا آرام آرام کو کو
(کیمرہ رمفو تے رکشے دے سے ہتھ لگے ششے کوں کوں
کریندے رمفو ایں خیال توں واپس آندے..... ہک لختے کیتے ایڈے
اوڑے ٹیہدے..... کوئی سواری تاں نی آندی پئی؟..... رمفو ول
ہک داری ششے وچ اپنے آپ کوں ٹیہدے۔)

Flash Back

منظر 7

رات دا ولیخا ہے بال مجیاں اتے گھر دے ٹھن وچ ستے پین، جاں جور رمفو دی وڈی دھی ارم اندر کرے وچ کتاب پڑھدی پیٹھی ہے۔ رمفو تے سکینہ..... برآمدے دے Shade وچ ہولے ہولے ہک ڈو جھنال الیندے پیٹھن

رمفو.....

(کہیں سوچ وچ گم)..... ہونہہ

سکینہ:

رمفو:

میں آکھے تھا کوں مبارک ہووے۔

سکینہ:

کت دی مبارک؟ رمضو:
 ارم نے گھر بیٹھے اوپن یونیورسٹی توں بی۔ اے کر گھدے سکینہ:
 سچ؟ پر..... رمضو:
 ارم آہدی اے میں، ہن ایم اے کریاں سکینہ:
 توں ایندے رشتے دی سوچ..... کہیں چلتی جائے۔ رمضو:
 (کیمرہ رمضان کوں Focus کریندے اور کشے دے ششے وچ اپنے آپ کو
 ڈیہد ابیٹھے ہک سواری رمضان مونڈھے تے ہتھ رکھتے)
 میاں اٹیشن ہن چلسیں؟ سواری:
 رکشد روڈتے ویند اڈسدے

منظرا ۸

اسلم دے گھر دا اندر ونی منظر..... ارم اتے اوندی ما گھر وچ کرسیاں..... میز..... تے مجیاں کوں ترتیب نال
رکھیںدیاں چین۔

بوا: (رشتے کراون والی: گھر وچ داخل تھیںدی ہے تے اوندے نال ڈوتریمیں وی ہوندین
السلام علیکم۔

علیکم السلام..... آؤ آؤ..... (بوا دے نال آئیاں ڈوتریمیں گھر کوں غور
نال ڈیہد یاں کھڑیاں راہمند، جینویں سب کجھ ناگوار محسوس تھیںد اپیا ہووے)
اتھ بہو بھیں (کرسیاں و راشارہ)
(مک سکڑنیدے ہوئے) جی اچھا
بوا اے ساکوں کتھاں ہن آئی ایں؟
(دھی کوں آواز ڈیندی ہے) دھیا چل جلدی نال شربت ہن آ۔

جی امی جی آئی..... ارم:
اے اے گھن پکھی جھلو..... ہونے ہنے بجلی چلی گئی اے..... سکینہ:
(ثرے وچ شربت ہن تے آندی ہے تے مہماں کوں پیش کریںدی ہے)
تریمیں ارم کوں غور نال ڈیہد ن۔
اڑی دھیے توں تعلیم پوکھی حاصل کیتی اے؟ تریمیت:
جی خالہ جی میں بی۔ اے دا امتحان ہونے پاس کیتے۔ ارم:
بالڑی دا پیو کیا کریندے؟ تریمیت:

بہن جی میں محنت مزدوری کریںداں۔ رکشہ چلینداں
رشتے تاں ساکوں پسند ہے پرساڑا پتھر پڑھیا لکھیا اے چنگی تختواہ ہس۔ پر
اوچا ہندے اوکنوں جھیز وچ ہور سامان دے نال نال کاروی ملے۔

رمضو:

ترمیت:

سکینہ:

ترمیت:

(اے آکھ تے ڈوبیں مہماں تریکتیں تے بوانصیبو وا جازت گھنیدین۔ ارم اپنے
کمرے وچ لگی ویندی ہے تے کتاب کھول تے پڑھن لگ پوندی ہے۔ سکینہ
اتے رمضان تو چھرے تے پریشانی دے آثار ڈسن پئے ویندین)

رمضو:

سکینہ:

اپنی دھی دی گلر ہوندی تاں توں .....
(غصے نال) نال میں کیا کراں ..... جتنی میڈے کلوں ہمت ہے

رمضو:

میں ..... میں ..... اے آہدے ہوئے رمضان گھروں باہر چلا ویندے)

منظر 10

رمضو انعامی پانڈز والی دکان توں جوا پچی جیب و چوں کلھتے نمبر ڈیہدا کھڑے پر پچی دکاندار کوں ڈکھیندے اوکھل تے
انکاروںے اندازوچ پر پچی واپس رمضان کوں ڈے ڈیندے رمضان دے چھرے تے مایوسی صاف ڈسن لگ پوندی ہے۔

منظر 11

رمضو ہک ویران گھردی ایجھی کندھ نال ٹیک لگا کھڑے جیںداں دیوار دا پلستر غائب ہے تے اٹاں اکھڑ دیاں ڈسدن۔

رمضو:

رمضو:

رمضو:

رمضو:

(خود کلامی) اندر دی آواز۔ کیا سچیندا کھڑیں رمضان؟
(حیران تھی تے) میں کیا سچیندا کھڑاں؟
(اندر دی آواز) بہوں نہ سوچیا کر..... ہمت کر ہمت
میڈی ہمت، ان جواب ڈے گئی ہے جواب ڈے گئی ہے۔ (ایخ خود کلامی
کریں دے ہوئے دیوار دی ٹیک گھن تے اپنے قدماءں بھار بہوں دی کوشش
کریں دے رمضان دے چھرے تے مایوسی .....)

منظر 12

رمضوا پنے گھر آندے جھتائ اوندی ذال بیار مجی تے چادر و لمبیت تے سی پئی ہے کئے بال اپنی بھین ارم دے کوں کتاباں کھول
تے پڑھدے پیٹھن رمضانو چکن وچ ونج تے جگ وچ پانی پاتے شربت بناون پئے ویندے۔

ارم.....دھیا.....بابے کوں بھک لگی ہوسیا توں اس کوں سالن روٹی

سکینہ:

آپ پا کے ڈے چا۔

ابا جی میں آئی.....میں تھا کوں سالن روٹی آپ ڈیندی آں.....

رمضو: نہیں دھیے.....میکوں بھک کوئے نی لگی (رمضو جگ وچ کھنڈ پانی ملاون
دی کوشش کر یہدا پئے)

ارم:

ارم: اور اس میکوں ڈیوبابا جی میں تھا کوں شربت بناؤ یہدی آں۔

رمضو: توں ونج دھیے میں آپ شربت بنا گھنساں (ارم واپس آتے بھیزدیں بھراں توں
کوں پڑھاون لگ پوندی ہے) رمضانو کھیسے وچوں سفوف دی ہک پڑی شربت
وچ ملاؤ یہندے تے ایں دوران اوندے ہتھ کمبدے ڈسدن، اوکنوں تھتے
پسینہ آؤں لگ پوندے۔

رمضو:

رمضو: (کچن توں نکل تے باہر چکن وچ آندے۔ اوندے ہتھ وچ جگ گلاں ہوندے

آؤ شربت پی گھنو.....ول ایندے بعد میں تھا کوں ہک خوشخبری

سناساں (ارم آتے اوندے بے بھرا بھیزدیں رمضانو چو گرد اکٹھے تھی ویندن)

رمضو:

(جگ وچوں گلاں وچ شربت پیندا پئے تے اوندے چیرے تے خوف دا

تاش) رمضانو سب کنوں پہلے اپنی وڈی دھی ارم کوں گلاں شربت داؤ یہندے ارم

اگاں ہتھ و دھیندی پئی ہوندی ہے کہ اوندا جھوٹا بھرا ابو پہلے میں آکتے گلاں

گھنن دی کوشش کر یہندے تے گلاں ڈھہ پوندے شربت وچ پوندے

رمضو: (خود کلامی) توں کتنا ظالم پیو ایں.....ڈیکھاں انہاں بالاں کوں.....غور

نال ڈیکھا پنی دھی ارم درڈ کیجھ.....اے مخصوص ہیڈے اوتے کتنا اعتاد کرتے

شربت گھنن چاہندن تے توں انہاں کوں زہر پلاوں چاہندیں۔ تیکوں انہاں

مخصوص ماں دا اصلوں خیال نی او تیکوں کیغیں پیار نال ابوابو پئے آہدن توں بھوں

ظالم ایں۔ توں انہاں واسطے صرف ایہوں کچ کرسکدیں؟ (اچاںک رمضانو دی سوچ

وچ تبدیلی آندی ہے) نہیں.....نہیں.....نہیں.....

میں.....(غصے دے نال رمضانو جگ کوں دیور نال بھکا مریندے)

رمضو:

سکینہ، ارم:

کیا تھی گئے؟

حیدر بال:

ابو.....ابو.....تھا کوں کیا تھی گئے؟

رمضو:

ہامیکوں کچ تھی گیا ہئی.....میکوں پتہ نی کیا تھی گیا؟ ہئی.....

.....(رمضو دے چہرے دے تاثر توں پتہ لگدے جو اومایوسی
 وچوں نکل تے امیدوں آؤندے)
 رمزو: (سماں بھرتے) میکوں کج تھی گیا ہی پرہن میں کراہے توں ہٹ کے راہ تے آ
 گیاں۔ ہن میں تھاڑے واسطے محنت کریاں، محنت کریاں (اپنے بالاں کوں
 گل نال لاتے) میں تھاکوں خشیاں ڈیساں)

”چانن“*

کردار:

جاوید

نازیہ

بابا

منظر

(جاوید کرے اج بہتے گٹار و جیند ابیٹھے تے باہرول بابا کرے اج داخل تھیندے)

بابا:

آ۔۔۔ہا۔۔۔میڈ اپر۔۔۔میڈ اچندر۔۔۔کیا حال اے بابے دی جان دا۔۔۔پرڈ و جھاؤ نہہ
اے جو مصروفیت کج اینجھی ودھ گئی کہ کیا ڈساواں میکوں پتھی جو میڈ اپر تانگھ لائی بیٹھا
ہوئی۔

جاوید:

جی بابا سائیں ہیں انتظار کوں گھٹ کرن دی خاطر میں اے گٹار نال دل ہمیں دا بیٹھا ہم۔
تساں سندھ سو۔۔۔؟

بابا:

بھئی کیوں نہ۔۔۔ ضرور۔۔۔ ضرور سندھ اؤ۔۔۔

(گٹار و جاون دی آواز)

بابا:

بھئی جاوید پڑواه۔۔۔ کیا خوب۔۔۔ اچھا ایویں ہے جو کوئی ٹیلی فون تاں نی آیا۔۔۔؟

جاوید:

کوئے ناں بابا۔۔۔ کوئی ٹیلی فون نی آیا۔۔۔ کیا کہیں دا ٹیلی فون آونڑا ہی۔

بابا:

ھا او پنڈاں حبیب اینڈ کپنی کوئی آلیاں مال دی ہیچ بارے ڈساوڑاں ھئی۔

جاوید:

کوئے ناں بابا۔۔۔ ٹیلی فون تاں سویرا داچپ اے۔

بابا:

چلو کوئی نی۔۔۔ ہن میں چلتاں کیوں جو کہ ضروری میٹنگ Attend کرنوں اے۔۔۔ رات

کوں کھانڈاں رلے کھاسوں۔

جاوید:

ٹھیک اے بابا جانی۔۔۔ پر آواہے جلدی۔

بابا:

وعددہ بھئی جیویں میٹنگ مکسی میں پچھاں ہٹ آسائ۔

جاوید:

اچھا بابا خدا حافظ

بابا:

خدا حافظ

گٹار دی آواز

جاوید: (خود کلامی)۔۔۔ چل بھئی میڈے سنگی گٹار توں ہن تھوڑی دیر آرام کر۔۔۔ میکوں ایویں

لگدے جو تیکوں تاں خاص طور تے کہیں نئیں میڈی خاطر بڑائے، تیڈے سازاں سراں تے میڈے ساہواں دا سلسلہ جڑ گئے (کھڑکی کھلن دی آواز)، ہا ہا ۔۔۔ وہ کہیو جھسیں ٹھڈی ہوا گھلڈی پئی اے۔ مولا تیڈا لکھ شکر اے۔ لگدے رات دی بارش کنوں بعد ہن گری دا او زور نی رھیا۔ اچھا بھئی جاوید اے توں انپڑے آپ نال کے تین آ لیندا رامسین ایں بوریت کوں ختم کرن کیتے توں کہ بیا کم کیوں نہ کریں۔ ھوں خیال ٹھیک اے۔

ٹیلی فون کرن دی آواز

جاوید: ہیلو ۔۔۔

آواز: تساں کون ہو۔ تھاڈی تعریف۔۔۔ تے میکوں ٹیلی فون کیوں کیتے؟

جاوید: ہیلو۔۔۔ میکوں جاوید آہدن۔۔۔ میں کون آں۔۔۔ میڈی تعریف تے میں ٹیلی فون کیوں کیتے۔۔۔؟ اللہ اللہ بکے ساہ اچ اتنے سارے سوال۔۔۔

نازیہ: بھئی اے میڈی پڑھائی داویلا اے / تساں اے ڈساو جو تساں کون ایوے تے کیوں ٹیلی فون کیتے۔

جاوید: میں کہ اللہ دا بندہ ہاں تے فارغ بور تھیند ابیٹھا۔ میں سوچ کیوں نال کہیں نال گال بات کیتی ونجے۔

نازیہ: ایندے کیتے ضروری ہے۔ کیا تساں میکوں ای ٹیلی فون۔۔۔

جاوید: اے تال محض اتفاق دی گال اے جو میں جیزا نمبر ڈائل کیتے او تھاڈا انکل آئے لہذا تساں ۔۔۔ ہونہہ

جاوید: بے رانہ منا و تاں میڈے نال کہیں وی موضوع تے گال کر سکدے او۔۔۔

نازیہ: ھوں اوہ۔۔۔ بغیر کہیں مطلب دے نہ جان نہ پچھان

جاوید: اچھا تھاڈا نال کیا ہے؟

نازیہ: میڈا نال۔۔۔ میڈا نال (سوچنیدے ہوئے) چلو نال ڈساون اچ کیا حرج اے میکوں نازیہ آہدن

جاوید: واہ۔۔۔ نال وی چنگاتے آوازوی۔

نازیہ: میکوں لگدے جاوید صاحب تھاڈے کوں تاں فرصت ای فرست اے تے میں ایں ویلے پڑھائی دے موڈاچ آں ویسے تساں ول کہیں ویلے ٹیلی فون کر سکدے او۔۔۔

جاوید: بنڈے دے تاں ہم خیال پئے وے تے ایڈی جلدی تے بے رنی۔

نازیہ: لگدے تساں خاصے بور قسم دے شخص ایوے۔ جہاں کوں بنا دے موڈا کوئی خیال نی۔

جاوید: میڈا آپریٹر وی تھاڑے بارے ایہ خیال اے۔

نازیہ: کیا مطلب---؟

جاوید: میں تاں صرف اتنا جائز دا۔

(ہیلو ہیلو--- ٹیکی فون کٹ ویندے)

جاوید: بھئی عجیب بور لڑکی اے۔ پر آواز آہ ہا۔ کیا خوبصورت آواز ہئی۔ ایوں محسوس تھے جیوں کہیں آبشار دی بلندی کنوں کہیں جھرنے دی پانی اچ ڈھاون دی آواز ہووے۔ اچھا میں ول (y ۲ T) کوشش کریںداں --- شاید گپ شپ لاون تے راضی تھی ونجے۔ ہیلو۔ ہیلو اچھاتاں جناب ٹیکی فون بند کر ڈتا ہئی۔

نازیہ: جی۔ بیا میں کیاں کراں ہا۔

جاوید: خاصے بور گلڈے وے

نازیہ: جی میڈا آپریٹر وی تھاڑے بارے اچ کچھ ایہ خیال اے۔

جاوید: تھاڑا Guess سو(۱۰۰) فی صد درست اے۔

نازیہ: کیا مطلب؟

جاوید: کیا مطلب۔ اے تھاڑا اتنی کلام تھاں نی۔

نازیہ: (روکھے انداز اچ) جی کوئے ناں۔

جاوید: ہاتساں آہدے پئے ہاوے جو میں خاصا بور شخص آں واقعی (ٹھڈا ساہ بھرتے) میں بور شخص آں جیہڑا اپنی بوریت دور کرن کیتے کہیں ویلے گٹارو جیندے تے کہیں ویلے صرف ٹیپ سنثرا را ہندے۔ میں تاں او شخص آں۔ بس کیا ڈساواں جے آکھوتاں تھا کوں یک کیسٹ سزا وال

نازیہ: سزا۔ دلڑی دے سوا درد اغم خوارنی کوئی پوسف ہاں مگر میڈا اخیر یادانی کوئی

(سلیم گردیزی)

نازیہ: واہ میکوں پسند آئے ایہ کیسٹ۔ اچھا اے تاں ڈساو؟ کیا تساں کچ کچ گٹارو جا گھنداے وے؟

جاوید: ایندے اچ جیرانی آلی کیڑھی گال اے

نازیہ: اچھا تھا کوں ہئی کیڑھی کیڑھی شے داشوق اے۔

جاوید: ایہ سوال میں تھاڑے کوں پچھداں۔۔۔؟

نازیہ: میکوں صرف کتاباں، ڈرائیوگ تے ہن کچھ گٹارو اشوق وی پیدا تھی گئے۔

جاوید: گٹار سکھن کوئی مشکل نی۔۔۔ ہیلو ہیلو۔

(ٹیلی فون کٹ ویندے)

(بابا کمرے دے اندر داخل تھیں میں) دروازہ کھلن دی آواز

بaba: جاوید پتھر کیندا ٹیلی فون ہتھی

جاوید: اواپنڈاں۔۔۔ اونی ابا جی۔۔۔ جی اونا زیڈا ٹیلی فون ہجی۔

بaba: ایہ نازیڈ کون ہے؟

جاوید: بابا جانی۔۔۔ میں تھا کوں کیوں ڈساواں بس!

بaba: لگدے پتھر توں میڈے کوں کوئی گال کاون دی کوشش پیا کریںدا۔۔۔

جاوید: کوئے نا۔۔۔ بابا۔۔۔ اصل اچ اچ میں ایوں ای ٹیلی فون ڈائل کیتے تاں ایں نازیڈے نال
گال بات تھی گئی اے۔۔۔ اے اے ہوندا ٹیلی فون ہجی!

بaba: توں چپ کیوں تھی گئیں پتھر

جاوید: بابا۔۔۔ میں تھا کوں کیا ڈساواں تے کیوں ڈساواں بس بابا میکوں نازیڈ دیاں گائیں اچوں
اُنس دی خوبیو محسوس تھی اے۔۔۔ میکوں اوندیاں لاپرواہی نال کیتیاں ہویاں گائیں اچوں
وی اپنا سیت دارنگ نظر آئے۔۔۔

بaba: پتھر میکوں لگدے توں جذباتی تھیں۔۔۔ پر میڈا خیال اے جو ٹیلی فون تے لڑ کیاں
kill کرن دی خاطر۔۔۔

جاوید: پر بابا میکوں نازیڈ انہاں لڑ کیاں اچوں نی لگی بلکہ اوتاں۔۔۔

بaba: چل ٹھیک اے پتھر جے اوچیڈے نال مخلص اے تاں میکوں جیڈی خوشی کول ودھ بیا کیا
چائیڈے۔۔۔

جاوید: بابا (خوشی دا انداز) بابا تساں کیڈے پچھے ایوے۔۔۔

بaba: چل آپتھر ہن کھانڈاں کھا گھیڈے ہیں۔۔۔ کھانڈاں انتظار اچ ٹھنڈا تھیں۔۔۔ (برتاں دی
آواز)، (جگ اچوں پانی گلاں اچ بھرن دی آواز)۔۔۔

جاوید پتھر میں اچ آفس اچ گچ زیادہ مصروف رہ گیاں تے ایں کیتے ہن میکوں تھکاوث

محسوس تھیڈی پئی اے تے پتھر میں انپڑے کرے اچ چنڈاں کیوں جو کل E a r l y
m o r n i n g اسلام آباد air y ونجڑے تے شام کوں واپس آؤیاں۔۔۔

جاوید: بابا میکوں تاں نصیحت کریںدا اوپر کچ انپڑی صحت داوی تاں۔۔۔

بaba: پتھر جاوید Business چیز ای ایچھی اے جو بندے کوں ایں دی خاطر ڈینہ رات بک
کر نڈاں پوندے۔۔۔

جاوید: بابا۔۔۔ پرانپڑی صحت دا خیال وی تاں کیتا کروتاں۔
بابا: اچھا بابا ٹھیک اے (کھلداے ہوئے) اچھا پر شب مختیر۔۔
جاوید: شب مختیر

Change Over

جاوید: (ٹیلی فون کرن دی آواز) خود کلامی۔۔۔ کھلدے ہوئے لگدا ایں ویں اتے جومیڈے خواباں دی شہزادی سُتی پئی ہوئی۔ پرمیں کیاں کراں اج ایکوں خوب کھریاں کھریاں سنداوں زیاں چاہیدن میں جو ٹیلی فون نی کیتا تاں۔۔۔ خبر نی ایکوں کیا تھی گیا۔۔۔ اف پتے نی سویرے سویرے ٹیلی فون کوں کیا تھی گئے۔ جو ملد اای فی پیا۔۔۔ ہیلو کوئی رسیور نی پیا چیندا۔

نازیہ: (خماری دی حالت اچ) ہیلو۔۔۔ کون۔۔۔؟

جاوید: جی اچھا تاں جناب حوالی تیس سُتے پیٹھن۔۔۔ اچ میں جیڈے نال جھگڑا کرن دے موڈ اچ آں۔

نازیہ: (جمائی گھنداے ہوئے) خیر تاں ہے۔ جو سویرے سویرے لڑائی داموڈاے۔

جاوید: اچھا۔۔۔ ایسا سوال وی میڈے کوں اچ تریجھا ڈینہ ہے تھیڈا اپے توں میکوں ٹیلی فون کیوں نی کیتا؟

نازیہ: جی جناب جے میں ٹیلی فون نی کیتا تاں تساں وی۔۔۔۔۔۔

جاوید: میں۔۔۔ یعنی میں (قدرے غصہ) ایندا مطلب اے میکوں توں آزمیندی پئی ہاویں۔

نازیہ: (کھلدے ہوئے) چلوایوں ای سمجھ گھنوا۔۔۔

جاوید: ول میں تاں آزمائش اچ کامیاب رھیاں۔۔۔ آخر پہل میں ای کیتی اے نال۔

نازیہ: پہل ہمیشہ مردای کریںدنا۔۔۔ تہاؤڈی طراں نی۔۔۔ جوان اسکوں ٹیلی فون تے گالہ میں

کریںدے ہوئے کتنا عرصہ گزرن کوں آگئے پر تساں اے ہر دیری آمڑے سامنڑے ملن کوں نال دیندے او۔۔۔ میں ھیں گالوں تھاکوں ٹیلی فون نی کیتا۔۔۔ ہن جے تائیں تساں میکوں انپڑیں گھرنی سڈیںدے یا کہیں وی بئی جگہ تے ملن دا پروگرام نی بنڑیںدے۔۔۔ تاں۔۔۔۔۔۔

جاوید: ہیلو۔۔۔ ہیلو کیا گال اے تساں چپ کیوں الیوے۔۔۔

جاوید: ہول۔۔۔ ہاں۔۔۔ ہیلو۔۔۔ میں سندھ دا پیاں۔۔۔

نازیہ: ڈیکھ جاوید۔۔۔ جے اسال ہک ڈو جھے کوں اپناون دافیلہ کر گدے تاں ول اسکوں آپس اچ جمل بہتے۔۔۔

جاوید: دل تاں میڈا وی آہدے جو اساح بھول جلدی ہک ڈو جھے دے تھی ونجو۔۔۔ پا!

نازیہ: پر کیا!--- میں کجھ نی جائز دی۔۔۔ نا بھتی اے Hesitation کہیں تسان
میکوں نی چاہندے۔

جاوید: او ہو بھتی۔۔۔ او ہو (تذبذب کی کیفیت) میں۔۔۔ چلو ٹھیک اے تسان کڈائیں میڈے گھر
تشریف گھن آؤ۔ پرانا راض نہ تھیو۔

Change Over (Music...)

(جاوید اپنے گھر دے لان اچ بیٹھے تے نازیہ آہستہ قدم رکھیندی آؤیندی اے)۔

(جاوید گٹار و جیبد اپنے تے اچا نک نازیہ دی آمد)

نازیہ: Happy Evening (کھلن دی آواز) کیوں جناب کیسا سر پر ائزڑتے جناب کوں۔

نازیہ: (جیرانی نال) توں۔۔۔ اچا نک۔۔۔ بھتی ٹیلی فون تاں کم از کم کرڈیو یوڑاں ہی۔

نازیہ: جی۔۔۔ جے میں ٹیلی فون کریندی تاں شاید جناب ول ٹال ونجن ہا۔

جاوید: چلو جناب جی آیاں کوں۔۔۔ Wel Come۔۔۔ بہوتاں ہی۔

نازیہ: میں باہندی نی۔۔۔ میڈے اول آہدا یے جوایں لان اچ چھل قدمی کروں۔۔۔ ایں ٹھنڈی ٹھنڈی ہوا
تے پھلاں دی خوشبو اچ گاہمیں کرن دا کتنا مرا آسی۔۔۔ آؤتاں۔

جاوید: (فاصلے توں بولیدے) نازیہ۔۔۔ نازیہ۔۔۔ میڈے اتھ پکڑو تاں۔

نازیہ: کیا مذاق ہے بھتی۔۔۔ (جاوید کریں نال ٹکراتے ڈیپہ پوندے)

نازیہ: خیر تاں ہے نال۔۔۔ کیا گال اے جاوید۔۔۔ جاوید اٹھو تاں۔۔۔ جاوید

جاوید: (اداس لجھ) نازیہ۔۔۔ نازیہ میں۔۔۔ میں ناپینا ہاں۔۔۔

نازیہ: کیا مطلب جاوید کیا توں اکھیں کولوں ناپینا ہیں۔۔۔ (غصہ تے روون دے ملے جلے
تاثرات) جاوید توں میکوں پہلے کیوں نی ڈسایا۔۔۔ توں میڈے کوں انہریں کوئی گال نی لکائی
پر میکوں اے کیوں نی ڈسایا جو توں ناپینا ایں۔

جاوید: نازیہ۔۔۔ نازیہ میں۔۔۔ میں تاں۔۔۔

نازیہ: چپ کر جاوید۔۔۔ چپ کر۔۔۔ توں جھوٹا انسان ایں۔۔۔ توں فربی تے مکار ایں۔۔۔ کاش ! میں
تیڈیاں گاہمیں دے جال اچ ناں مہسدی توں میڈے جذبات، احساسات تے توقعات
دے محل کوں۔۔۔ میڈے خواباں، سدرالاں تے آسادے محل کوں چکنا چور کر دتے۔

جاوید: نازیہ۔۔۔ توں میڈی گال تاں سن۔۔۔ میں تیڈے اگوں ہتھ بجویندال نازیہ۔۔۔ میڈی عرض
تاں سن۔۔۔ میڈی کوئی گال نی سسوسکدی۔۔۔ جھوٹا

نازیہ: میں تیڈی کوئی گال نی سسوسکدی۔۔۔ میں تیکوں سچے دلوں پیار
نازیہ (رووندہ انداز) نازیہ دیکھ۔۔۔ میڈے اول نہ تزوڑیں۔۔۔ میں تیکوں سچے دلوں پیار

کر بینداں۔ ٹھیک اے میں ناپینا ہاں پرایدے اچ میڈا کیا صوراے۔

نازیہ: ہا ہا (روؤن دال انداز) صورتاں میڈا اے۔

جاوید: نازیہ میکوں معاف کر ڈے نازیہ۔

نازیہ: میں تیکوں معاف فی کر سگدی۔ جاوید توں ہک جھوٹا شخص ایں، میں ویندی پئی آں تے ہن

میکوں کڈا ہیں ٹیلی فون کرن دی کوشش نہ کریں۔ ایویں سمجھیں جوانا زیہ مرگنی اے۔

جاوید: نازیہ۔۔۔ نازیہ۔۔۔ نازیہ۔۔۔

سوجھلائی لحمد الپی ذات دا

میں مسافر ہاں اندر ہیری رات دا

بابا: جاوید۔۔۔ جاوید بیٹے۔۔۔ اے ھڑیں جیری لڑکی ویندی پئی ہئی کتا ہیں اوہا نازیہ تاں نہ
ہئی۔ پر اے غصے اچ تے جلدی اچ کیوں ہئی۔۔۔ پُر جاوید کیا گال اے؟ توں۔۔۔ توں
۔۔۔ اے کیا میڈا پُر توں رومند ایٹھیں۔

جاوید: بابا (روؤن دی آواز) بابا جانی میں میں۔۔۔ بے قصور آں۔۔۔ بابا نازیہ نے میکوں ناپینا سمجھ
کے ٹھکراؤتے۔۔۔ بابا۔۔۔

بابا: صبر کر پُر۔۔۔ صبر کر۔۔۔ توں تاں وڈے حوصلے آلا ایں پُر اے تیکوں کیا تھی گئے۔ حوصلہ رکھ
سب ٹھیک تھی ویسی۔۔۔ میں انپڑیں پُر دی خاطر نازیہ دے گھر ٹرتے ویساں۔۔۔ توں حوصلہ
رکھ پُر۔۔۔

Change Over

بابا: نازیہ بیٹے۔۔۔ میں جاوید دا ڈیڈی آں

نازیہ: سلام اباجی۔۔۔ آؤ۔۔۔ آؤ

بابا: نازیہ پُر توں میڈے۔۔۔ آون دا مقصد تاں سمجھ گئی ہو سیں۔۔۔ پُر میں ہک بزرگ دی حیثیت

نال ٹر کے آیاں۔ پُر میکوں اے خبر ہئی جو تاں ہک ڈوبے کوں بے انتہا چاہندے ہاوے۔

تے پُر جی میں تھاؤے کول اے پچھ سگداں جو ناپینا لوگ دنیا اچ محبت دے حقدار نی۔

کیاں اوانسان نی۔۔۔ کیا انداں دے سینے اچ دل نی دھڑکدا۔۔۔ کیا اور انسان کوئے نی۔۔۔

نازیہ: اباجی (رونے ہوئے) اے سچ ہے جو جاوید کوں میں وی انتہا ای چاہندی آں جتنا اوہ میکوں

چاہندے۔۔۔ تاں آپ انصاف کرو جاوید کوں اے گال لکاون دی کیا لوڑ ہئی۔۔۔ نہیں ابا سمیں

اوہ نے میڈے اعتماد کوں ٹھیں پہنچائی ہے۔۔۔

بابا: پُر ایں گال کوں توں اوندی مخصوصاً خطا سمجھتے معاف کر ڈے۔۔۔ اوہ میڈا کوہ کوہ پُر اے۔۔۔

اوہ میڈی گل کائنات اے۔۔۔ پُر جو توں آکھیں میں۔۔۔

نازیہ: ابا جی میں جائز دی آں جو تساں دولت مند لوگ ہوئے ۔ دولت دی کی اساؤے کول وی کوئے
نی۔ تے محبت، اونویں وی، زر دی تکڑی اچ نی توں ویندی۔ جاوید میڈی زندگی اے۔ پرمیکوں

بaba: حیرت تھی اے جو اوں محبت دے باوجود وی میڈی اعتماد کوں ٹھیں پہنچائی اے
ڈیکھ پڑ نازیہ۔ تساں ڈوہیں تعلیم یافتہ ہوے۔ تے علم اندر کوں روشنی دے سفردا

درس ڈیندی اے ۔ پڑ نازیہ جاوید میکوں دنیا دی ہر شے کوں پیارا اے او میڈی کل
کائنات اے۔ نازیہ تیکوں جاوید دی محبت دا واسطہ۔ ایویں میکوں خالی نہ ٹوریں۔

نازیہ: بابا جی۔ (رونے ہوئے) بابا جی ۔۔۔ جے جاوید میکوں آن ڈٹھے اپناون دا فیصلہ کر گدا ہائی
تساں ہن۔۔۔۔۔ بابا جی ہن میں وی زندگی دی ایں راہ تے جاوید دے نال نال ہاں
۔۔۔۔۔ اکھیں دا چانن بڑویساں۔

بaba: پت پڑ نازیہ!

نازیہ: جی بابا بچ

بaba: پڑا اللہ تساں ڈوہیں کوں خوش تے آبادر کھے۔ آمین

لاڑی

کردار:

اللہ بخش چوہدری	.....	گرداس برہا
ساجدہ	.....	ذال
رخانہ	.....	دھی
جاوید عرف جیدو	.....	پتر
چاچاشیفو	.....	رشتہ دار
جمید اصغر	.....	فراؤیئے
پیر	.....	پیر صاحب آف ٹھکی

سین نمبر 1

مک پاسے دیوار دے نال چار پائی ہے جتحاں ساجدہ بیمارتی پئی ہے۔ بیٹا گردی دیوار نال گیند بلا کھیڈ دا کھڑے، رخانہ گھر
داری وچ مصروف ہے۔

(ان ڈور۔۔۔)

گرداصن..... متسط بلکہ غریب گرانہ

ساجدہ: ہائے۔۔۔ سر درد۔۔۔ ہائے۔۔۔ ہائے۔۔۔

رخانہ: امی اج کیا پکاونے؟

ساجدہ: ونچ ونچ مید اسرناں کھا۔ تیڈا اپیو حال تک نی ولیا آہدا ہئی میں ہونے سبزی گھن تے آیا خبر
نی کتحاں لگا گئے۔۔۔

جیدو: امی میں ڈکیج آنوں اباۓ میں کوں۔۔۔

اچاک گردے دروازے توں اللہ بخش داخل تھیڈے، اکھڑے ہوئے ساہہ کدا

سکد ا۔۔۔ اینویں گردے دلان وچ پئی ہوئی کہیں چوکی دے نال تھڈا کھاتے

ڈھندے ہوئے۔۔۔

بال تے ذال: چوکدے ہوئے اللہ خیر۔۔۔ ابواب کیا گاہہ ہے۔۔۔

اللہ بخش: پانی۔۔۔ پانی۔۔۔

(رخانہ (دھی) گلاس گھڑے توں پانی بھرتے آندی ہے)
ساجدہ: (گھبراتے) کیا تھے، رخانہ دے ابا خیرتائے ہے۔۔
اللہ بخش: پہلے پانی پلاو۔۔ میڈے دل کوں کجھ تھیند اویندے
رخانہ: (گلاس اچ پانی ڈیندے ہوئے)
اے ایہہ گنو بابا جی پانی۔۔۔

(اللہ بخش دیاں اکھیں اگوں اندر ہارا ہے تے اوساجدہ دے ہتھاں کوں ٹھارے مریندیں
ہوئے پکڑن دی کوشش کریندے)
ساجدہ: ھے میں مرنجاں پانی ایہہ گنو گلاس۔۔
اللہ بخش: (ابا الہہ سب اہ سنال پانی پیندے)
ساجدہ: خیرتائے دل کوں کیا تھیند اویندے
اللہ بخش: کیا پچھدی ایں۔۔۔ کہ دل کوں کیا تھیند اپے
ساجدہ: میں پچھدی آں کیا تھی گئے۔۔

جیدرو: ابوابو میں نکڑ آ لے حکیم کوں سڈ آنواں
اللہ بخش: ناں ناں پترناں وچین کہیں حکیم ڈاکٹر دی لوڑنی، کہیں کوں ناں سڑا ہے۔۔ کہیں کوں
سڈیاتاں بیماری و دھویں۔۔۔

ساجدہ: رخانہ دے پیوال اللہ داناں ای بچارتائے نہ پاؤں خیرتائے ہے
اللہ بخش: ڈسینداں (لمے ساہ گھنندے ہوئے) ڈسینداں

ساجدہ: ساڑے ساہ مکاتے ڈسے ہے
رخانہ: اباجی ہن ڈساو ووی سہی، آخر گاہہ کیا ہے۔۔
اللہ بخش: پہلے باہر دا بوجا بند کراو
جیدرو: کیوں اباجی اندر ہاری آندی پئی اے
(جیدرو روازے کوں بند کریندے ہوئے)

اللہ بخش: منہ نال (شیٹ)
(ایہہ ڈیکھو اخبار وچ۔۔۔)

ساجدہ: کیا تھاڑی تصویر چھپی ہے ایندے وچ
اللہ بخش: ایندے اچ تقدیر چھپی اے ساڑی
رخانہ: کیا مطلب اباجی
اللہ بخش: اے ڈیکھو پرچی ملانبر ہے
(خوشی تے مسکینی صورت دے تاثرات) پورے 50 لکھ روپے دا۔۔۔ یا اللہ تیڈا شکر ہے

ساجده: رخانہ: جیدو۔ خوشی تے حیرت۔ سچ۔ ذرا آوازا وچی) پنجاہ لکھ روپے۔

اللہ بخش: ہا۔ (آہستہ بولو آہستہ) کوئی سن ناں گھنے کتھائیں

ساجده: رخانہ تے جیدو کوں جھٹکیندے ہوئے، چپ مرشلا چپ۔ سوچن سودشمیں، ہوندن

جیدو: ابو ساؤڈی انحصاری پرچی دے کلی نمبر آلے پیسے ملن تاں تساں، ہن نویں بوٹ ضرور گھنائے

رخانہ: ابو اسال ایڈے سارے پیسے، خرچ کیویں کریوں

اللہ بخش: پیسے ملن تاں ڈیورچ رج تے خرچ کریوں خرچ کریوں وی ناں مکسن۔ کار گھنسو

نوال گھر ہوئی نوکر ہوں چاکر ہوں۔

سین نمبر ۲

ایک خوبصورت گھر۔ ان ڈور منظر۔ نوکر گھر وچ کام کا ج کریں ہے ہوئے میلی فون دی گھنٹی وجدی ہے

اللہ بخش: جی میں abc بولیںدا اپیا۔ میڈ امطلب اے اللہ بخش چوہدری المعروف ABC بولیںدا

پیاں

اللہ بخش: شیفوق چاچا بولیںدا ہے او۔ گڈمارنگ شیفوق چاچا وچ از پور۔ یعنی میڈ امطلب

ھے کیا حال اے سکیں۔؟ میں ٹھیک آں۔ رب سوہنے داوڑا احسان ہے۔ لکھ لکھ شکر

ہے۔ ضرور جیا ضرور گن آؤ۔ کیوں نی شیفوق چاچا تھاڈا الپڑا گھر اے۔ اچھا

ٹھیک اے اللہ حافظ

(گھر دے Main Gate) توں بہوں سارے بال رشتہ دار گھر دے اندر بالاں دی

فوج ظفر موج دے نال گھر وچ داخل تھیں دے آندے پھین)

ماں حاجراں: آپناں گھر ہے میڈے آپنے اللہ بخش دا گھر۔ ساؤ اپنا گھر ہے

ساجده: (مغرو راندا زاچ) گھناؤ گن، ہن تھاڈے رشتہ دار پیر پکائے سکے

حاجرہ ماں: السلام علیکم: پتر (صوفے اتے آلتی پالتی مارتے ہندی ہے، بال فرتیج اتے حملہ اور)

ساجده: و علیکم سلام۔ مسٹر اللہ بخش A B C صاحب میں آکے تساں سنجا لو آپنے رشتہ دار تے

ویندی پئی آں بازار۔ اج رات کوں جیدو دی سالگرہ کیتے کجھ شاپنگ کرنی ہے

(رخانہ ماں حاجراں دے بالاں کوں وار و داری سنبھلیںدا ہے مگر او بے تکیاں شراتاں

کوئی پٹھیاں خربازیاں، کوئی سدھیاں کھاندا کھڑے، کوئی میلی فون تے ہیلو ہیلو آہدا کھڑے

نگ اے۔ ABC دے کن وچ آہدی ہے)

رخانہ: ابو ماں حاجراں دی کجھ مذکرو تے ایکوں جلدی رو انہاں دے بال فرتیج وچوں

فروٹ کھا کھاتے فرتیج کوں خالی کر ڈیں ماں حاجراں: (A B C) تے رخانہ دی کھس پھر

سن تے آہدی اے) میں آکھیا پتر میکوں کوئی جلدی نہیں میں حالی ہفتہ تھاڈے گھر تکساں۔

ABC: جی کیا آکھے وے---؟

ماں حاجراں: جی میں آکھے پت (تکیہ کلام) تھاڑو سب دوستے خیراں ہوون---پت اللہ بخش سوہنے
تھا کوں بھاگ بخت لائے آپی غریب ماں کوں تاں نہ بھلاہے

ABC: جی ہا جی ہا---ماں سا کوں سب یاد ہے سارے رشتے دار یاد ہن پر پہلے سا کوں آپ کوں
سیٹ تاں تھیوں ڈیوو---

جبیدو: ابو جی---ابو جی شیفuo چاچا آئُن نال انہاں دے ڈوبندے وی ہن میں انہاں کوں
ڈرائیک روم وچ بہا چھوڑے----

Change Over

سین نمبر ۳

(ان ڈورڈ رائیک روم دامنظر)

اللہ بخش چوہدری: السلام علیکم! چاچا شیفuo (آئے ہو) کیا حال اے
چاچا شیفuo: پتراے بی اے میڈے ڈو دوست حمید تے صیغراں انہاں کوں ملواء ہوں چنگے کاروباری ہن
ABC: تشریف رکھو سکیں۔ میکوں چاچے ہو راں ٹیلی فون تے تھاڑے بارے ڈسائے۔ اچھا
تساں ہن ایہہ ڈساو جو تھاڈی کیا تواضع کیتی ونجے---

چاچا شیفuo: پت ABC اساں کھاسوں پیسوں تاں ضرور گمراہانا ہوئی داتے ول گالہیں کریوں بنس
دیاں (مشترکہ مصنوعی کاروباری قہقهہ)

حمدیادا صغر: جی ہاسکیں۔ تساں آپنا پیسہ Invest کر دتے گھر بیٹھے آرام نال منافع درمنافع
گھنندے رہو

چاچا شیفuo: پت ABC حمیدا تے صیغرو ڈے گئی کاروباری ہن کیا چھد و؟
ABC: چاچا شیفuo اے اپنا کیا ناں ہے انہاں دا حمیدا تے صیغہ میکوں شکلوں ای کاروباری الگدن
(مشترکہ قہقہہ)

چاچا شیفuo: پتراے بی
حیدر: سکیں تھاڈی ذرہ نوازی ہے
صیغہ: اساں تاں سکیں کاروباری دا یہ اصول جائز دے ہیں پیسے کوں پیسہ مکھیں دے
ABC: تساں یچ آہدے ہوئے بھئی میکوں تاں اج تک زندگی وچ کوئی ڈھنگ دا کم کرنا نی آیا۔
کاروبار تاں اصول کرنا نی آیا۔ ایہہ ڈو تے ڈوچار۔ میکوں اکا پتہ نی گدا انہاں
گالہیں دا---۔۔۔ بس ایہہ تاں رب سُن گھدی اے میں اج کاربنگے دا ماں آں۔۔۔ ہن
میڈی خواہش ہے جو کوئی مستقل ذریعہ روزگار ہووے تے میں آرام دی زندگی گزار

سگاں---

حمدیہ: تساں فکرای ناں کرو سائیں

صغریہ: سئین کاروبار تھاڑے جیں سدھے سادھے لوکاں دا کام ای نئیں ایندیاں آپزیاں رمزان
ہوندیاں ہن۔

چاچا شیفو: پتر اے بی سی اے -- ٹھیک پئے آہن (مسکراتے چالاکی دا انداز) بالکل ٹھیک توں انہاں
کوں فی الحال ۰ ۱ لکھ روپے ڈے چاتے بے فکر تھی تے منافع گھندا رہ، کاروبار اے آپ
سوچیں ای سہی تے کریں وی سہی۔ توں دماغ کوں نہ تھکا
ABC: چاچا شیفو ایں کول ہئی کوئی چنکی گاہہ ہوئی آؤ ہن کہیں چنگے جئیں ہوئیں چلتے ڈنر
کریںدے ہیں۔ تے باقی گلبیں اتحائیں تھیں آؤ سئین --- جیا جیا تساں
اگوں تھیو۔

Change Over

گھر دا ماحول۔۔۔ منظر صح۔۔۔ کبوتر پکھی وغیرہ تے پنجھرہ

ABC: شکر الحمد للہ۔۔۔ واہ ما لک توں واقعی بے نیاز ایں۔ڈیون تے آؤیں تاں بے حساب
ڈیندیں۔

ساجدہ: لیکن سا کوں تاں آپزیں اخراجات دا حساب رکھنا چاہیدے ناں

ABC: بالکل بالکل اے تاں ضروری ہے۔۔۔

رخانہ: ایہو ہک سال تھئے سا کوں ایں گھروچ را ہندے ہوئے مگر حساب کتاب کہیں چیز دا کوئی نی۔

ABC: حساب کتاب اپنی امی کو لوں پچھو۔ میں پہلے ای کاروباری معاملے وچ بھوں پریشان
ہاں۔۔۔ جیو توں سنا بھئی کیا تھیڈ اپئے۔

جیدو: ابو ..... کرکٹ ۔۔۔ چھکا تے چھکا۔۔۔ میں تاں فل ٹیم اپنی بنا گھدی اے۔۔۔ میڈے
سارے دوست اے ون پلیسہ ہن۔ کڈا نئیں تساں ساڑا ٹیچ ڈیکھو۔

ABC: پتر توں پڑھیاوی کر۔۔۔ ہنڑ توں بال فی۔ سارا ذینبہ کھیڈ ٹھیک نی۔

رخانہ: (ڈرے ہوئے لجھتاں)

ابا جی۔۔۔ او۔۔۔ ہک۔۔۔ غلطی تھی گئی ہے

ABC: (چونکتے) کیا۔۔۔ کہا تھی گئے۔۔۔ غلطی؟ کہیں غلطی؟

رخانہ: ابو۔۔۔ او۔۔۔ نو کر شولا ناں ہئی نامراہ، پیٹی وچوں زیور بانڈ، تے پیساں دا صفائیا کر گئے

ABC: (سرپکڑتے) ہیں ہیں اے میں کیا پیا۔ سند داہاں۔

ساجدہ: میں ڈرتوں تھا کوں ڈسانی سگی۔

ABC:-(غصہ وچ) میں آہدا ہم کہ دنیا وڈی خراب ہے، کہیں انجان کوں نوکرناں رکھا ہے۔۔۔ اونکر کون ہئی کیوں گھر آیا ہئی۔۔۔ کہیں سفارش کیتی ہئی اوندی۔۔۔

ساجده:۔۔۔ ہائے ہائے میں شانگ کرن بزرگ نی ہم تاں ڈٹھے جو آدمی اوکوں مریندے پئے ہن۔۔۔ اوں،

انہاں ڈو بندیاں دا کھانے آلا ٹلن چوری کر گھدا ہائی۔۔۔ اوں آکھن لگا۔۔۔ میں ڈو ڈیہاں توں

بکھاں ہم۔۔۔ ایں گال تے میکوں ترس آگیا۔۔۔ تے میں اوکوں نوکر کھدا۔۔۔

ساجده:۔۔۔ تساں فکرنا کرو، میں بھوپے کلوں اوندے بارے پتے لویندی آں اوندا جلدی پتے لگ ویسی

۔۔۔ بھوپا آندا پیا ہوئی۔۔۔

ABC:۔۔۔ پتے کیا خاک۔۔۔ مٹی سوا لگ ویسی۔۔۔ چیندا آگانہ پچھا۔۔۔ ہن کھادو کھشیاں۔۔۔ تیکوں روز

ڈیہاڑے شانگ توں فرصت ای کوئے نی۔۔۔ پتر ہر دلے کرکٹ۔۔۔ کرکٹ، اج ٹھواں

ڈیںہہ ہے ڈرائیور کار گھن تے گم ہے، کاروبار دا ہالی کجھ پتا نہیں پیا لگدا۔۔۔ خرچے توں

خرچے بجلی دا بل آئے ڈیںہہ مہمان اے تھیندا کیا ہے میڈے نال۔۔۔ خبر نہیں کیا تھیںدا

۔۔۔ میڈے نال۔۔۔

Change Over

ان ڈور new entry

گھر دا منتظر۔۔۔ بھوپا پیر بابا گھر وچ داخل تھیندے)

بھوپا: ہم۔۔۔ حق۔۔۔ دم دم ہم۔۔۔ حق۔۔۔ دم دم

سب خیر تھیںی برکت رب دے نام دی۔۔۔ دام بناوے کام جی ہم حق حق۔۔۔ دم دم۔۔۔ ہم حق حق۔۔۔ دم دم

ساجده:۔۔۔ آؤ پے پیر سکیں آؤ پے۔۔۔

ABC:۔۔۔ نال اے وی ساڑے رشتہ دار ہن۔۔۔ ہن انہاں دی کسریاتی رہ گئی ہئی۔۔۔

ساجده:۔۔۔ (آہستہ سے) چپ کرو، اے پئپنے ہوئے بزرگ ہن۔۔۔ ہرمل تے دھوٹی لاتے عامل توں ہر

مشکل داخل پچھوڈی دن۔۔۔

رخانہ: جی ہا بابا سکیں اے، بہوں نیک پیر ہن

ABC:(سوالیہ انداز نال) آؤ آؤ پیر بابا۔۔۔ پہلے تاں اے ڈساڈ میں کاروبار کیتے آپنے ڈو بھائیو لاں

کوں 10 لکھ روپے ڈتے ہن اوکھاں غائب ہن،

پیر بابا: حق دم۔۔۔ حق ہو۔۔۔ اللہ ہو۔۔۔ برکت رب دے نال دی۔۔۔ دام بناوے کام جی

، پہلے میں سارے گھر دے کونے کوںے کوں ہرمل دی دھونی ڈیساں۔۔۔ عمل کریساں کا لا بکرا

نال گھن ڈیساں۔۔۔ کب چلہ کریساں ووت سمجھے کم سور وویں آپوں آپ

ساجده:۔۔۔ پیر سکیں تساں جو آکھسو میں خدمت کریساں نذر نیاز ڈیساں

پیر بابا۔ میں ہر مل دی دھونی ڈینداں حق ہو حق ہو

Change Over

سین نمبر 6

پرانا گھر۔ او ہو ما جوں.....

نو، ڈاہ و بے جے دا و بہلا.....

بک پاسے چار پائی A.C.C ستاپ۔ رخانہ گھر دے کم کاروچ مصروف ہے۔ پتھر جید و اسکول دی فیس منگدا اکھڑے۔ ذال (ساجدہ) سرکوں پئی بدھی کھڑی ہے تے چوہری A.B.C کوں جگاون دی کوشش کریندی پئی ہے اوندے لجھ دی تلخی تے جھچھملا ہٹ ہے)

ساجدہ: جید و اپیو میں آکھے جید و دے ابا اٹھو۔ سو تھی گئی ہے کھاں سارا ڈینہ چڑھ آئے۔۔۔

اٹھو کیا تاں کم تے نی و بخاں جید و فیس منگدا اکھڑے

اللہ بخش: ہیں ۔۔۔ ہیں ۔۔۔ کیا۔۔۔ کیا۔۔۔ میں کھاں ہاں۔۔۔ پیر بابا ۔۔۔ پیر بابا۔۔۔ کجھ ساڑے کیتے کریں ہا۔۔۔ یا مولا میڈے لکھاں روپے گھن تے ۔۔۔ او کن بھیج گئیں۔۔۔ میڈا گھر۔۔۔ میڈی کار۔۔۔ ہیں اے سبھ کیا ہے۔۔۔ شوال انوکھاں ہے۔۔۔

ساجدہ: کہہ میں لکھاں روپے کون شوال۔۔۔

رخانہ: اباجی خیرتاں ہے۔۔۔ تاں کوئی خواب تاں نی ڈھھا۔۔۔

ABC: خواب۔۔۔ او خواب ہئی۔۔۔ اساتاں امیر تھی گئے ہاسے۔۔۔

ساجدہ: ہا اتھجھے کوڑے خواب ای فیہدے را ہواۓ۔۔۔ ترقی کرن کیتے محنت نہ کراہے۔۔۔ تاں جے محنت کروہاتاں اج گھر وچ فاقہ نہ ہوون ہا۔۔۔ جید و کتاباں کیتے پسیے منگدا اکھڑے

۔۔۔

ABC: اکھیں ملیندے ہوئے ۔۔۔ حیرت آتے پریشانی نال جیب و چوں۔۔۔ لاڑی نمبر والی پرچی کلہتے لاڑی دانبر ڈھدے ہوئے۔۔۔

ڈائیلاگ: مولا ساڑے بخت وی جگاویں ہا۔۔۔ ساڑی لاڑی وی نکلے ہا۔۔۔

ساجدہ: (متحے اتے ہتھ مریندی ہے) واہ ڑی قست ۔۔۔ بھیڑے میڈے نصیب۔۔۔ تاں ایہہ انعامی پرچیاں خریدن توں بعض نہ آوا ہے۔۔۔ ہن تک تاں جتنے پیاں دیاں لاڑی پرچیاں خرید کرتے روپے پسیے ضائع کر چکے وے اون رقم نال تاں تاں آپنے تے ساڑے کبیتہ بھوں کجھ کرسکدے ہاوے۔۔۔

گڈی آن لائن

کردار:

۱۔	اسلم	شوہر، گھر دا سر براد	.....
۲۔	زربینہ	اسلم دی ذال	.....
۳۔	سلمنی	اسلم دی دھی	.....
۴۔	گڈو، ٹینکو	اسلم دے بال	.....
۵۔	فون تے ہک آواز	اسلم دا گنگتی	.....
۶۔	کمال احمد	لی سی کان پرائیویٹ کمپنی دا ملازم	.....
۷۔	علی رضا	نیجر	.....
۸۔	فون تے ہک آواز	کار گسروں ملازم	.....
۹۔	گل زمان	ڈرائیور	.....
۱۰۔	کہک تریت	سلمنی دی رشتہ دار	.....
۱۱۔	ہک مرد	اسلم دا رشتہ دار	.....
۱۲۔	ہک بزرگ	رشتہ دار	.....
۱۳۔	ہک نیگر	رشتہ دار	.....

اسلم اپنے اہل خانہ دے نال گھر وچ بیٹھے، اوندی ذال گھر دے نکے نکے کماں وچ رجھی ودی ہے۔ بال اپنے والد (اسلم)

دے چو گر دجھ ہن تے ضد کر یندے پین جوابا ج چھٹی دا ڈیندے ہے تے ساکوں ماں دے گھر گھن چلو۔

ٹینکو (بال ۱): ابوساکوں ماں جی دے گھر گھن جلو

گذو (بال ۲): ڈیکھوا بوجی میں تاں صاف سترے کپڑے پاتی کھڑا۔

اسلم: اچھا اچھا ٹھیک ہے (کچھ سچیندے ہوئے)

سلمی (دھی): ابو.....ابو میں وی تھاڑے نال ویساں.....بہوں ڈیہنہ تھی گھنیں میں وی ماں

جی دے گھرنی گئی۔

زیرینہ (اسلم دی ذال): نہیں نہیں کوئی ضرورت نی وجہن دی.....سارا ٹبر تیار تھی گئے۔ صرف میں تیڈا

ابو.....اساں ولیسوں

گذو، ٹینکو، سلمی: (رل تے) نہیں نہیں اسماں وی نال ولیسوں۔

زیرینہ: (سچھیندے ہوئے) ڈیکھوتاں سارے گھر ای را ہوا سماں جلدی آولیسوں

اسلم: (ناراض تھیندے ہوئے) بس بس اسماں نی وجہاں موڑ سائکل تے بھلا اسماں

سارے کیوں ونچ سکدے ہیں؟

زیرینہ غصے نال: بالکل ٹھیک ہے کوئی لوڑ نہیں کہیں دے ونجھن دی۔

گذو: ابو جی تساں کار کیوں نی گھن گھندے؟

سلمی: ابو جی کاروچ تاں اسماں سارے رل تے ونچ سکسوں۔

اسلم: (ٹھڈا ساہ کڈھدے ہوئے) ہارب سونہیسا کوں اپنی گذی ڈیوے۔ ول

سارے رل مل تے تھاڑی ماں دے گھرویسوں۔

(کیمرہ اسلم دے سچیندے ہوئے چہرے کوں فوکس کر یندے)

منظرا ۲ (خواب)

اسلم گھردے باہر کہیں پارک توں گزردا، فٹ پا تھا تے راہ گیراں دی بھیڑ وچ اپنی کہیں سوچ وچ مگن ٹرڈا ویندے۔ اچانک

فت پا تھو توں ہٹ کے سڑک دے درمیان وچ ٹردا ویندے۔ دوروں ہک کار آندی ڈسڈی ہے جیندے وچ بیٹھا بندہ موبائل

فون سندا پچے۔ اسلم اتے کار آمنے سامنے اسلم دارنگ پیلا تھی ویندے۔

(کار دے رکن تے زور دار بریک دی آواز)

اسلم: (اچل چیت کھٹرے تے اٹھی ہیندے) اج نچ گئے کار والا میں تاں کار تلے

آؤ تاں ای ہئی پراوں وی پھٹے لگ ونجناں ہئی۔

زیرینہ: کیا گا لہر ہے خیر تاں ہے کیا تھی گئے کیندے نال الیندے بیٹھوے تساں اج دفتری

ونجناں؟

اسلم: شکر کر میں نچ گیاں.....

زیرینہ: کیوں.....کیا تھے؟

اسلم: ناں میں کاریٹھ آکے مر ویندا.....چھدی اے کیوں؟

زیرینہ: پرچ کیوں گئے او.....کیا تھے؟

اسلم: میکوں کج نی پتھے.....اچانک کاراگوں آگئی ہی میں تاں سڑک دے وچ ٹرد او بیندا

ہم.....کاردا ہارن وجیا.....بریک لگی تے میدی اکھل گئی.....

زیرینہ: شکرے.....شکرے.....خواب ہی.....چلو انہوں جلد نال تیاری کرو بالاں

دے سکول مجن داویلھا تھی گئے انہاں کوں جلدی نال سکول چھوڑتے آؤ

سلی: (ڈھویں کلاس وچ پڑھدی ہے) تیار تھی کے اچھا ابورکشے والا آگئے میں سکول ویندی پئی

آل۔

اسلم: ٹھیک اے پتر توں ونج.....

منظہ ۲ (متوسط درجہ دا گھر)

ان ڈور

اسلم اپنے گھر وچ موبائل فون تے کہیں نال گالہہ کرن دی کوشش کریںدا اپئے۔ موبائل فون توں آواز صاف سیدی نہیں پئی۔ کہیں ویلھے اوآپ اچا اچا الاون لگ پوندے تے کہیں ویلھے فون کرن والے کوں اچا الاون کوں آہدے، کیوں جو سنل ٹھیک نی پئے ملدے چیندے پاروں اوکہیں ویلھے کمرے دے ہک کونے توں ڈو جھے پاسے ویندے تے وٹ ولدے۔

اسلم: ہیلو ہیلو کون؟

اسلم دا ٹک سنگتی: مجھو بھلا میں کون؟

اسلم: میکوں کیا پتھے بھئی تو کون؟

اسلم دا سنگتی: وٹ وی کچھ یاد کرو مجھو بھلا میں کون؟

اسلم: آواز صاف سیدی پئی اے (فون توں آواز کٹ ویندی ہے)

زیرینہ: بیٹھیت درست کریںدی بظاہر اپنے کم کاروچ مصروف کھڑی ہے پر اوندی توجہ

اسلم دے فون در ہے۔

زیرینہ: کیندا فون ہی؟

اسلم: پتھے نی کیندا فون ہی۔

زیرینہ: (خوشامدے انداز وچ) اے بھلا کار لئنے پیساں وچ مل ویندی ہے

اسلم: کار پیساں وچ نی ملدی.....لکھاں روپ لگدن، لکھاں روپے

زیرینہ: لکھاں روپے (سوالیہ انداز وچ)

اسلم:

زرینہ:

اسلم:

ناں تیڈا کیا خیال ہے مفت بل ویندی ہے
 (ماپس تھی ویندی ہے) صرف چہرے داتا ثر
 گھر دی دیوار تے گلی ہک تصویر کوں بغور ڈیکھن لگ پوندے۔ تصویر وچ ہک
 کار تیز رفتاری نال ویندی ڈسڈی ہے۔

منظہ ۵

کیمروہ تیز رفتاری نال ویندی کار کوں فوکس کریندے ہوئے اسلم در مردے..... اچانک فون دی گھنٹی وجہی ہے۔

اسلم: ..... ہیلو.....

کمال احمد:

(ڈو جھے پاسوں) جی میں لی سی کی کان پر اینو یٹ لمنڈیڈ کپنی دے انفارمیشن
 ڈیپارٹمنٹ توں بولیدا پیاں پیاں میڈا ناں کمال احمد ہے کیا تھا کوں ساؤڈی کپنی
 ولوں کوئی خط ملیے؟

اسلم:

کوئے ناں جناب سا کوں تاں کوئی خط پتھرنی ملیا۔

کمال احمد:

جناب تھا کوں مبارک ہو وے

اسلم:

خیر مبارک پر کیرھی گا گاہہ دی؟

کمال احمد:

تھا کوں مبارک ہو وے ساؤڈی کپنی دی سالانہ قرعہ اندازی وچ تھاڑی کار انعام
 وچ نکلی ہے تساں گاڑی دی وصولی کیتے ساؤڈی کپنی دے میجر نال رابط
 کرو۔ انہاں دافون نمبر میں تھاڑے موبائل تے Send کریندا
 پیاں..... (کال منقطع تھی ویندی ہے)

اسلم:

(چہرے اتے جیرانی تے خوشی دا تاثر) کار..... قرعہ اندازی وچ میڈے
 میڈے

مولہ..... وڈی جلدی سن گھدی ہے توں ساؤڈی.....

زرینہ:

چچی..... ساؤڈی کار..... قرعہ اندازی وچ نکل آئی ہے..... شکرائے
 میڈیا بر بانڈیڈ الکٹریک شکرائے۔

اسلم:

موبائل فون کوں غور نال ٹیہد اکھڑے تے Message موصول تھیدے

اے ڈیکھو زیرینہ بیگم..... میجر صاحب دا نمبر تے انہاں دا

زرینہ:

ناں..... علی رضا..... لگدے چچی ساؤڈی کار قرعہ اندازی وچ نکل آئی ہے۔

جلدی کر جلدی..... میجر صاحب نال کال ملاو.....

اسلم:

موبائل توں میجر صاحب دا نمبر یاد کریندے ہوئے (خود کلائی) واہ میڈے

مولا.....اتے تاں

چی پھی کارنکل آئی ہے۔ مولاتوں بڑا ہر بار ایں (فون کا لمل ویندی ہے) جی

سکیں آپ داناں؟

نیجر علی رضا:

جی میں علی رضا..... تاں مسٹر اسلام پلینڈ سے پچے او

جی جی میڈا ناں اسلام ہے پتہ لگیے قرعہ اندازی وچ میڈا ناں کوئی کارنکلی

اے۔

نیجر:

جی تھاڑا اپورا ناں تے ولدیت؟

اسلم:

میڈا اپورا نام محمد اسلام ولد چراغ دین

نیجر:

تساں ٹھیک ڈاہ منٹ بعد دوبارہ فون کرو (کال منقطع تھی ویندی اے)

زریثنا:

(اسلم دی ذال پانی دا گلاس گھن تے کھڑی ہئی اچاک اوندے ہتھوں پانی دا

گلاس ڈھنڈے تے اسلام اپنا پیر پکڑ گھمدے)

اسلم:

اے..... اوئی..... زخمی کر ڈتی پیر امیدا..... جلدی کر کوئی پی گھن

آ..... اللہ توں خیر کریں..... نویں نویں کار ملن والی ہے تے توں میڈا پیر زخمی تھی

گئے ہن میں کارکوں بریکاں کیوں یں لیساں۔ (موباکل فون دی گھٹنی وجدی ہے)

اے گھنو..... فون سنو

زریثنا:

میں آہداں توں جلدی نال میڈے پیر کوں پی کر خون و گدا پے

اسلم:

میں آہدی آں تساں جلدی نال فون سنو..... فون و جدا پے

زریثنا:

اورے ڈے (موباکل فون لیتے ہوئے)

اسلم:

اسلم صاحب تھا کوں مبارک تھیوے۔ اساؤ ڈی کمپنی دی طرفوں تھاڑی کار انعام

وچ نکلی اے

نیجر:

نیجر صاحب تھاڑی کمپنی صرف مبارک باد ڈیندی اے یا چی پھی کار وی ڈیندی

ہے۔

اسلم:

تساں ایں کرو ترے ڈینہ دے اندر اندر اپنا اصل شناختی کار ڈتے ڈو گواہوں

دے نال کراچی آونجو۔

نیجر:

سکیں اے تاں بہوں مشکل ہے

اسلم:

جے تساں کراچی نہیں آس گدے تاں اسماں تھاڑی کار کوئی سروں دے ذریعے

بھجواؤ یسوں۔

نیجر:

اے ٹھیک اے پر.....؟

اسلم:

میں تھا کوں کوئی سروں دانبر Send کر ڈیندیں تساں انہاں دے کوں کرایہ

نیجر:

وغیرہ پچھے گھنونے۔ امیڈے نال رابطہ کر لیں تاں میں تھاڑی کارڈی کراڈیس اس
ایندے بعد ساڑی کمپنی دانما سندھ تھاڑے کوں گھر آتے کاغذی کاروائی پوری
کر گھنسی۔

(کامل منقطع تھی ویندی ہے)

زیریشہ:
کیا آہدا ہی نیجہ؟

اسلم:
آہدا ہی میں تھا کوں کوریئر سروں والیاں دا نمبر Send کر ڈینداں تساں انہاں
نال کارڈے کرائے دی گا لہہ کر گھنو۔

زیریشہ:
اے اے گھنو Message دی ٹوں ٹوں .....
اسلم:
موبائل فون تے Message پڑھدے ہوئے فون نمبر یاد کرن لگ

پوندے۔

منظرے

کارگو کوریئر سروں دا ففتر

اسلم:
کوریئر سروں دے ففتر فون کر یندے ..... بیلو.....

کارگو کوریئر:
جی فرماؤ ..... کون ..... کوں ..... ؟

اسلم:
میں جی اسلام ولد چراغ دین .....

کارگو کوریئر:
جی جی تھاڑی کاروی اطلاع سا کوں مل گئی اے اساں تھاڑے کوں کار پچاون دا
کرایہ کر اچی توں بہاولپور 17500 روپے گھنسوں جیندے وچ روڈ انشورس
وی شامل ہے۔

اسلم:
کار ساڑے کوں گذ اس تک پچ و می؟

کارگو کوریئر:
کل سویرے نہوں وچے ساڑا اڑا الرروانہ حصی۔ تساں کمپنی والیاں کوں آکھو او

اسلم:
تساں اے ڈسوہتا کوں کاردا کرایہ اساں کیوں بھیجوں۔ اتنے گذی ساڑے
کوں پچ و نجے۔

کارگو کوریئر:
اے وی بھلا کوئی مشکل ہے۔ تساں گذی دا کوریئر سروں کرایہ 17500 روپے

میڈے آن لائیں اکاؤنٹ وچ بھج ڈیو۔

اسلم: (جی انی نال): آن لائیں اکاؤنٹ وچ 17500 روپے پر ..... او ..... کیوں؟

کارگو کوریئر:

بھیج ڈیوتے بے فکر تھی ونجو۔

میں اپنا آن لائن اکاؤنٹ نمبر Send کر دینداں.....تساں رقم ایں نہ رتے

زرینہ:

(اسلم دے کن وچ) توں فون بند کر..... جینویں اوہ ہدے توں انویں کر..... اسلم

سلم:

موباکل فون بند کر دے تے نال Message ملدے۔

اے ڈیکھ زرینہ..... غور نال اکاؤنٹ نمبر وی آگئے۔

زرینہ:

(غور نال آن لائن اکاؤنٹ پڑھ دی ہے)

ڈیکھ اسلم احتیاط نال روپے جمع کر انویں کھائیں کہیں بے بندے دے

سلم:

اکاؤنٹ وچ پیسے نہ جمع کراچھوڑیں۔

8 منظر

اسلم ہک بک وچ 17500 روپے جمع کراتے باہر آنداز دے تے اوندے چھرے تے خوش داتاڑ ہے

9 منظر

اسلم موبائل فون کر دینا پئے تے ڈو چھپے پاسے کارکوری سروں دے دفتر وچوں ہک بندہ بولی دید اپے۔

کارگو کوریئر:

جی تھاڈی رقم مل گئی اے تے اس اکار برا لرتے لوڈ کراوی ہے۔ میں تھا کوں کار

بلٹی نمبر کو ریئنبر تے ڈرائیور دا موبائل نمبر Send کر دینا پیاں مزید

معلومات کیتے رابطے وچ رہا ہے (کال منقطع تھی ویدی ہے)

10 منظر

(اپنی ذال زرینہ در فیہدے ہوئے) چلوہن اے تاں تسلی تھی گئی جو کاردا کرایہ

سلم:

لوڈنگ انہاں کوں آن لائن بک سروں دے ذریعیل گئے تے کاروی روانہ

تھی گئی اے۔ (بال خوش پے تھیہ دن)

بال:

ساڈی گذی آگئی..... ساڈی گذی آگئی

زرینہ:

وے چپ کرو..... بہوں شور نہ چاہ، گذی آون تاں ڈیو

سلم:

میں آکھیا بیگم زرینہ میں تاں موڑ سائکل تے مٹی پھک پھک تے نگ آگیا

ہم۔ موبائل فون تے Message Receive دی ٹوں ٹوں

زرینہ:

شکر اے..... جواب تاں آیا۔

سلم:

زرینہ بیگم جی..... کار بلٹی نمبر..... کوریئر نمبر تے ڈرائیور دا تاں تے اوندافون

نمبر وی آگئے۔

زرینہ:

ایندہ امطلب اے رسیڈل گئی اے۔

اسلم:

زرینہ: ہن زمانہ بہوں اگاں ٹر گئے..... گھر بیٹھے سارے مسئلے موبائل فون
اتے آن لائے حل.....

زرینہ:

اچھا ہن سم پو..... بہوں رات تھی گئی اے..... رب خیر کرے کل جیکر کار گھر
آؤںی

منظرا ॥

اسلم اونڈی ذال زرینہ تے بال ناشتہ کریندے پیٹھن موبائل فون دی گھنٹی وجدی ہے۔

اسلم:

(ہیلو میں ڈرائیور گل زمان بولتا ہے یہ گاڑی انعامی سکیم کا ہمارے پاس ہے آپ
کا نام اسلام ہے ناں؟

ڈرائیور:

جی جی میں اسلام بلیڈ اپیاں
تمہارا گاڑی پر 10% نیکس لگے گا ہم ادھر چیک پوسٹ سکھر سے بولتا ہے یہ کہتا
ہے 85000 روپے ایکسا نیکس لگے گا آپ کمپنی والیاں نال گل کرو۔ (اسلم
موبائل فون بند کر دیندے تے مونجھا ڈکھدے)

ڈرائیور:

زرینہ: خیر تاں ہے؟ کیا گا لہہ ہے؟

زرینہ:

اسلم: کار چیک پوسٹ تیکر پہنچ آئی ہے ڈرائیور دافون ہئی آہدہ ہی جوا ایکسا نیکس
85000 روپے بھرنا پوی۔

زرینہ:

زرینہ: ناں اے ایکسر سائز والے کون تھیہ دن۔ گاڑی آساؤ ہی ہے..... او ماے
لگدن۔ اسلام توں انہاں دی کہیں کوں شکایت کریا کہیں دی منت ترلا کر۔
توں صبر کر ساؤ ہی حق حلال دی انعامی اسکیم و چوں کار ٹکلی ہے تے اسماں کار تاں
گھن تے راہسوں۔

اسلم:

اسلم: میں گا لہہ کر دینداں کمپنی والیاں نال۔ (اسلم موبائل فون تے نمبر ملیڈے)
جی میں اسلام ولد چواغ دیں..... بہاولپور توں.....

اسلم:

نیجر: جی..... گا لہہ اینویں ہے ایکسا نیکس تاں بنزدے تساں 85000 روپے
جمع کر اڑیواے گورنمنٹ کھاتے وچ و نخنے۔ اسماں کوشش کریوں تھا کوں
50% رقم واپس مر آوے کیوں جو تھاڈی کار انعامی سکیم دی ہے تساں

نیجر:

زرینہ: 85000 ساؤ تے آن لائے آکا ڈنٹ وچ جمع کر اڑیواسماں اتحادوں بہہتے
کار ایکسا نیزو والیاں توں کلیر کر اڑیوں (موبائل فون بند تھی ویندے)

زرینہ:

زرینہ: ہائے میں مر گئی..... پورے 85000 روپے

اسلم:

نال تے 10 لکھ دی کار..... اینوں لبھ پوندی اے کج نہ کج تاں خرچ تھیدا

ای اے نال۔

زیرینہ:

اے..... اے گھن میڈیاں سونے دیاں چوڑیاں تے اے سونے دے

کائنے اے وچ وٹا کے جمع کراپسیے۔

اسلم:

اوراں ڈے..... ایناں کوں وچ کے پیے آن لائیں اکاؤنٹ دے ذریعے

بھجواداں کا رکھر تیکر آگئی اے تاں گھروی آؤی۔

منظر ۱۲

اسلم ستار دی دوکان وچ زیور و چیندے تے روپے گھنے ہوئے۔

منظر ۱۳

اسلم اتے اوندی ذال و چوں وچ پریشان تے گھابرے ہوئے پیٹھن اچاںک انہاں دے گھروچ دور نزدیک دے کج رشتہ دار
داخل آتھیدن۔

کہکشان:

مبارکاں بھتی مبارکاں، لکھ لکھ مبارکاں

بھرا سلم میں سینے قرعداندازی وچ تھاڑی کارنکلی اے۔

کہکشان:

پتھر توں بہوں خوش قسمت ایں تیڈے تے اللہ دا بہوں کرم تھے۔

کہکشان:

ہن تے موجاں ای موجاں چاچا سلم میکوں کاروی ریس وچ حصہ گھنن دا

کہکشان:

بہوں شوق ہے میکوں تساں گذی سکھن کیتے ضرور ڈیونی ہے۔

تریت ۲: (خالہ ٹاپ) اے اے گھن دھی زیرینہ مٹھائی کھا میں تاں خوشخبری سن تے لڑو گھن آئی آں
..... اورے آڈیئنکو، گذو تے سملی اے گھن کھاؤ (رل مل تے ہا سے)

زیرینہ:

(اسلم دے کن وچ) میں آہدی آں تساں فون کرتے پچھوساڑی کارحالی تیکر

کیوں نی آئی؟ اج پورا ہفتہ گزر گئے بھلا اے وی کوئی گاہبہ ہے؟ کمپنی والے

تاں آہدے ہن ڈو جھے ڈینہ گاڑی تھاڑے گھر پیچ ویسی اسماں تاں انہاں

زیرینہ:

دیاں ساریاں شرطاءں وی پوریاں کر ڈیتن۔

اسلم:

(ول ول موبائل فون ملینہ بیٹھے) بھتی حد تھی گئی اے نال کمپنی والے فون

چیندن نال کوریے والے تے نال ڈرائیور دا نمبر ملد اپئے۔

بزرگ:

تکیوں کاروی مبارک تاں اسماں ڈے بیٹھے ہیں پر اصل گاہبہ تاں توں سا کوں

ڈسائی نی جواے کا رتکیوں کیوں ملی ہے؟

زیرینہ:

میں ڈسیندی آں چاچا جی.....

چل توں آپ ڈس

زیرینہ:

اسلم:	چاچا جی اور ان تھیوں اے ..... کن ان کرو ..... میکوں نال یک ڈینہ بھے ..... یک بندے دافون آیا ہی ....
بزرگ:	(اپنے چہرے دے تاثرات کج ایں طراں ڈیندے جو اونکوں ساری گاہبہ سمجھ آگئی اے) تاں ایں آکھو ..... تھاڑے نال فراڑ تھی پچے فراڑ، اج کل بہوں سارے فراڑ یئے ایسویں لیہیدے ٹھکن لواں کوں ....
زیرینہ:	ہائے میں مر گئی۔ میں اٹھ گئی ..... ہائے میڈیاں سونے دیاں ونگاں میرے سونے دے کانے، جھمکے ....
اسلم:	(رونے ہوئے) ہائے او فراڑ کرن والیو ..... بے در دلوکو ..... تساں ساڑے نال چنگانی کیجا ....
زیرینہ:	(بے ہوش تھی ویدی ہے تے گھر اچ آئیاں تریکتیں اونکوں پانی پلان دی کوشش کر بیندن اوندی وحی سلمی اپنی ماکوں تسلی دیندی پئی ہے۔ .....
اسلم:	ہائے او ظالم لوکو ..... فراڑ کرن والیو ..... تساں اے کیوں فی سچیدے جو تھاڑے فراڑ کرن نال کہیں غریب دی سبھ کمالی لٹ ویدی ہے ہائے او لوکو لاٹھ نہ کر اہے۔ نجیں تاں میڈے واگوں بہوں پچھتا سو۔ .....

نکڑ نا ملک

۱- میڈو	.....	شم خواندہ - عمر 40 سال
۲- ایک پچ	.....	کم عمر 10 سال
۳- گاہک:	.....	مختلف لوگ
۴- باوجی:	.....	باشур شہری - عمر 35 سال
۵- تین پچھے:-	.....	کھلونا پستول / کلاشکوف لئے ہوئے
۶- مولا نا عبد الصمد:	.....	عمر 50 سال
۷- نشی:-	.....	عمر 35 سال
۸- جگو پدمعاش:-	.....	عمر 35 سال
۹- پویس میں	.....	1
۱۰- پویس میں	.....	2
۱۱- بے روزگار	.....	نوجوان
۱۲- خاتون	.....	(شش بر قم)
۱۳: فیقا	.....	
۱۴:- خوش بوش نوجوان	.....	
۱۵:- بہروپیا	.....	

(نوجوان جوڑا)	.....	۱۶۔ میاں بیوی
.....	.....	۱۷۔ شاعر
2 نوجوان لڑکیاں 2 نوجوان لڑکے	.....	۱۸۔ ورگنگ جرنلست
ملک صاحب	.....	۱۹۔

سین نمبر 1

منظر۔ ایک گلی کا منظر

(لوگوں کی آمد و رفت)

گلی کے درمیان چائے کا کھوکھا نہ ہوئی۔۔۔ ہوئی والا (میدو) چائے بنارہا ہے چھوٹا (کم عمر پچھہ) چائے گا ہوں کو دے رہا ہے کچھ لوگ چائے پی رہے ہیں جن کی تعداد سات سے دس ہو سکتی ہے چائے کے کھوکھے میں ایک ٹیپ ریکارڈر سے گانے کی آواز آرہی ہے۔ اچاکم ایک گیند ہوئی والے کے برتوں میں گرتی ہے برتن اور ادھر بکھر جاتے ہیں گاہک ڈر اور ہم جاتے ہیں اور پھر سنبھل جاتے ہیں۔ چھوٹا کم عمر پچھہ دوڑ کر گیند پکڑتا ہے اور گیند سے کھینے لگتا ہے گیند کو پٹے دے رہا ہوتا ہے۔

میدو:۔ برتوں کو سیدھا کرتے ہوئے

محل کے بچے بھی آفت ہیں آفت۔۔۔ سارا دن گیند ہے اور یہ بچے ہیں۔۔۔ ان کے ماں

باپ کو شکایت کریں تو منہ کو آتے ہیں۔۔۔

گاہک:۔ بچے کھیدن نا تے ہو رکی کرن؟

میدو:۔ بچے کھیدن ضرور کھیدن پر میرا کیا قصور ہے کہیں میدان میں جا کر کھیلیں۔ ہر وقت کر کٹ گلیوں میں اور نقصان میرے برتوں کا!!

گاہک:۔ چاچا میدو کیسی باتیں کر رہے ہو۔۔۔ سٹھیا گئے ہو گراوٹ ہیں نہیں بچوں نے کہیں نہ کہیں کھیانا تو ہے۔۔۔ یہ ان کی بھی تو عمر ہے۔۔۔

میدو:۔ (چھوٹے کو ڈانتے ہوئے) اونے نالائق تو رکھ۔۔۔ رکھ اس گیند کو۔۔۔ تھارے کھینے کے لئے نہیں ہے۔۔۔ یہ لو چائے باوجی کو دو۔۔۔ گیند مجھے دو میں دیکھتا ہوں کون لینے آتا ہے گیند مجھ سے! (چھوٹا داسی اور ماہی سے چائے کاٹرے اٹھا کر گا کوں کی طرف جاتا ہے)

سین نمبر 2

Situational Music Expression

دو بچے کھلونا کلاشکوف لے کر ایک کم عمر غریب بچے کے پیچھے آرہے ہیں غریب بچے نے ڈر اور خوف سے ہاتھ اوپر اٹھائے ہوئے ہیں غریب پچھہ ڈر اور خوف سے لڑکھڑا کر گرتا ہے۔ دو بچے جن کے ہاتھ میں کھلونا کلاشکوف ہے وہ قیچیہ لگاتے

ہیں۔۔۔ ایک بار لیش مولانا جن کے ہاتھ میں تسبیہ ہے وہ ادھر سے گزر رہے ہیں۔
میدو:۔ (اوچی آواز میں) اجی محترم مولانا حاجی عبدالصمد صاحب اپنے پوتوں کو تو دیکھئے
۔۔۔ ادھر دیکھئے۔۔۔

مولانا حاجی عبدالصمد: السلام علیکم ورحمة اللہ، کوئے کے بخوبی پر بیٹھے لوگ علیکم سلام کہتے ہیں۔۔۔
مولانا حاجی عبدالصمد: کیا ہو امیاں۔۔۔ یہ عمر ہی ایسی ہے بچے ہیں مس کھیل رہے ہیں۔
ایک آدمی:۔۔۔ مگر مولانا صاحب یہ بھی سے ان کے ہاتھ میں کھلونا نہما پستول کلاشکوف۔۔۔
مولانا حاجی عبدالصمد: دیکھئے بھائی صاحب یہ بچے بھی سے پستول کلاشکوف سے کھلیں گے تو کفر
کے خلاف لڑیں گے، برائی کے خلاف لڑیں گے

باوچی:۔ مولانا صاحب کیا غربت، کم علمی، نشے کی اعتنت کے خلاف جہاد نہیں ہو سکتا؟ برائی کے
خلاف عقل بھی تو استعمال کی جاسکتی ہے؟

مولانا عبدالصمد: باوچی آپ مجھ پر طور کر رہے ہیں لیکن میں آپ کو بتا دینا چاہتا ہوں جب تک دنیا میں
اسلام کا بول بالا نہیں ہو جاتا کفر کی تاریکی چھٹ نہیں جاتی ہم اسی طرح ذلت کی گہرائیوں
میں ڈوبے رہیں گے اس وقت ضرورت ہے اس بات کی کہ ہم جذبہ جہاد سے سرشار ہوں
ہندو یہود سے اپنا رابطہ تعلق توڑ دیں، اسلام کو خطرے سے نکالیں۔

باوچی:۔۔۔ ٹھہریے مولانا صاحب! آپ اکثر جذبائی ہو جاتے ہیں ہمارے پاس بیٹھیں چند لمحے عطا
کیجئے۔ آئیے چائے پیجئے، خبر پڑھیئے، آرام سے دو گھنٹی بات کرتے ہیں۔

مولانا حاجی عبدالصمد: میں اخبار نہیں پڑھتا اس میں ہر روز قتل، دیکیتی، انگواء اور حادثات کی خبریں چھپتی
ہیں میرا دل ملوں ہوتا ہے اور۔۔۔ اور اخبار میں عربی فاشی پھیلانے والی تصاویر چھپتی ہیں
اخبار پڑھ لو تو لگتا ہے کہیں بھی امن سکون نہیں ہے۔۔۔ میں صرف روحانی کتابوں کا مطالعہ کرتا
ہوں ویسے بھی اس وقت مجھے جلدی ہے میں نے آج ایک جگہ خطاب کرنا ہے۔ مجھے

اجازت دیجئے۔ اللہ حافظ۔۔۔

باوچی:۔ اچھا مولانا صاحب! آپ کی مرضی۔۔۔ ہمیں تو اخبار پڑھنے اور چائے پینے سے کسی نے
نہیں روکا۔

باوچی:۔۔۔ اخبار پڑھ رہے ہیں چند ان پڑھا گا یہ اُنکے قریب آکر بیٹھ جاتے ہیں جبکہ ایک گاہک (جو
شکل سے نشی، بخیر، اور کمزور بدمعاش لگتا ہے) بخ پر بیٹھا اخبار کا ایک صفحہ پڑھ رہا ہے۔۔۔۔۔۔

- ایک آواز 1:۔۔۔ باوچی کوئی خبر سانوں وی پڑھ کے سناؤ۔۔۔
- آواز 2:۔۔۔ باوچی کوئی غریب ایسی کوئی چنگی خبر اخبار وغیرے کے نہیں،،؟
- آواز 3:۔۔۔ اوئے چھوٹے چارچاؤں تے چار بند ملائی والے لیا فنا فنا۔۔۔
- میدو:۔۔۔ امن کرو بھئی امن ابھی چائے آجائی ہے۔۔۔۔۔۔

آواز 4:- باوجی اسی وی عرض کرنے آں کوئی سانوں وی خبر سناؤ کوئی چنگلی جئی۔۔۔

باوجی:- لو بھئی سنو" حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ کچھی آبادیوں کے مکینوں کو مالکانہ حقوق دے دے جائیں گے اس کے علاوہ کچھی آبادیوں میں رہائش پذیر ۱۰۰ گھروں سے زیادہ آبادی والے علاقے میں اسکول، ہیلتھ سنٹر اور خواتین کے لئے ہنر مرکز بھی بنائے جائیں گے۔ کچھی آبادیوں میں سیورنچ، صاف پانی کی فراہمی اور پختہ سڑکوں کا مسئلہ (باقیہ صفحہ کالم ۲۲)

گاہک:- (جونیٹ کی حالت میں باقیہ صفحے لئے نیم غنوڈی میں اخبار پر جھکا ہوا ہے)

آواز (۱)۔ اے بھائی صاحب۔۔۔ ذرا خبار دکھائیے۔۔۔ بڑی اہم خبر ہے۔

نشی گاہک:- (پہلے میں تے پڑھاں۔۔۔ (ارد گرد جمع دوسرے گاہک جو شکل اور لباس سے غریب دکھائی دیئے ہیں) شور کرتے ہیں۔

آواز:- توں کی اخبار پڑھیں گاڑ راجھوٹے تے لئے لئے۔

آواز:- توں اخبار باؤنوں دے دے۔۔۔

آواز:- بہت اہم خبر ہے ذرا باؤنوں پڑھ کے سالین دے۔ ایک گاہک نشی سے اخبار چھیننے کی کوشش کرتا ہے۔

نشی:- کیوں میں چاء دے پیسے نیسی ڈینے؟

آواز:- توں اخبار دے پیے تے نیسی دتے ناں؟

چھوٹا (کم عمر بچہ)۔ ٹرے میں چائے لاتا ہے جو کہ نشی کے پاؤں کے اوپر گرجاتی ہے کیونکہ اس کے ایک ہاتھ میں اخبار ہے اور دوسرے ہاتھ میں کپ کپکپاتے ہاتھ سے اٹھانے کی کوشش کرتا ہے۔ اور زور سے چلاتا ہے (کم عمر بچے کو ٹھپٹر مارتا ہے) بچہ روتا ہے، ہائے میں مر گیا (نشی) جل گیا۔۔۔ میرا پاؤں۔۔۔ (ایک افراتفری)

آواز:- لے چلوڑا کڑکوں

آواز:- چل آمیں تینوں لے جانوں؟ (ایک آدمی نشی کو سہارے سے ایک طرف لے جاتا ہے)

میدو:- کم عمر بچے کو ڈانتا ہے اے او بے وقوف جاہلوں کی اولاد۔

آواز:- بچہ ہے بچہ چاچا میدو۔۔۔ ابھی اس بیچارے کی عمر ہی کیا ہے۔۔۔ کیوں ڈانٹے ہو بیچارے کو

آواز:- باقیہ خبرتے سناؤ۔۔۔

باوجی:- لو جی باقیہ خبر سنو۔۔۔ اے صفحہ کالم ۲۲ (اخبار کو درست کرتے ہوئے) اے اے لو!

حکومت بہت جلد کچھی آبادیوں کے رہائشوں کو مالکانہ حقوق دے دے گی۔

مختلف آوازیں:-

آواز:- باوجی آگے تو پڑھ کر سناؤ۔

آواز:- ہاں جی ہاں ----

آواز:- پوری خبر تے سناؤ ---

باؤ جی:- میں نے تو آپ کو پوری خبر سنادی ہے اتنی ہی تھی خبر ----

اچانک جگو بدمعاش اور نشی (جو کہ لگڑا کر چل رہا ہے) اور دیگر کن ٹھوں کے ساتھ چائے والے کھوکھے پر آ جاتے ہیں جگو آتے ہی نخ پر ایک ناگ رکھتا ہے اور ایک ہاتھ سے باؤ جی کا گریبان پکڑ لیتا ہے -----

جگو:- اوئے تینوں نئیں پتہ میں کون آں توں ساڑے بندے دے ہمتوں اخبار کیوں کھویا اے --
کن مٹا:- تے چا ایدے میرتے گرم گرم کینے سٹی اے --

میدو:- جگو پہلو ان! جگو پہلو ان مینوں معاف کر دیو چا جھوٹے دی غلطی نال ----- میں جھوٹے دی چھٹی کر دیاں گا ایدی ماں زرد تی میرے ذمے لائی اے --

جگو:- اوے باؤ توں سنیاے روز اتھے اچی اچی آواز دی خبر اس پڑھداں ایں تینوں بڑا شوق اے
ریڈ یو بن دا -- مختلف آوازیں:- لوگ جگو کی منتیں کر رہے ہیں، جھڈ و جگو جی،،،، رہن
دیو۔۔۔ باؤ ہوراں نوں جھڈ دیو۔۔۔ معاف کر دیو۔

جگو:- (خوت سے) چل تینوں معاف کیتا آئندہ توں اتھے بیٹھ کے اچی اچی آواز نال اخبار
نئیں پڑھیں گا۔۔۔ تے نالے ساڑے بندیاں دی پچھان رکھیا کر (کن ٹھوں اور نشی کی طرف
اشارہ کرتے ہوئے) وکھوئے اے ساڑے بندے۔۔۔

ہاں نالے اک گل ہور وی سن لو کچی آبادی دے مالکانہ حقوق صرف اونوں ملن گے جہوں
ملک صاحب آکھن گے تھاںوں پتہ ہے (ارد گر د جمع لوگوں سے مخاطب ہو کر) ملک
صاحب نے کچی آبادی والی تھاں تے جہوں بیٹھن دا حکم جاری کیتا سی اونوں اخواوی
سکدے نیں اوئے باؤ اک گل ہور وی سن لے اتھے میدو دے کھوکھے تے بیٹھ کے لوگاں
نال بحث تکراروی نال کریا کر۔۔۔

جگو:- اوئے میدے (ہوٹ والا) توں اتھے اک بورڈ اووا۔۔۔ اوہدے اتے لکھ ”یہاں سیاسی
گفتگو کرنا منع ہے“

اے میرا نئیں ملک صاحب دا حکم اے

میدو:- ٹھیک اے جناب!

جگو:- اوئے میدے ---

میدو:- جو حکم جناب!

جگو:- سانوں اک اک گلاں ملائی والا دودھ پلاتے۔۔۔

میدو:- (بات سمجھ جاتا ہے) صندوقی سے نوٹ گن کر جگو کی جیب میں لا کر ڈالتا ہے جگو اور اس کے

کن ملے دوست ایک ایک گلاس دودھ پی کر اسلخ کی نمائش کرتے ہوئے چلے جاتے ہیں۔

Light off---

Music.....

Light on....

مختلف لوگ:- چائے کا ہو کھا

آواز:- چل با توں چل ساڑے نال ملک صاحب کوں اسی اوہدے نال گل کر دے آں۔

آواز:- چلو جی ۔۔۔ چلو جکو تے ساڑا جیناں حرام کپتا ہو یا۔۔۔

آواز:- ساڑا من سکون اینے برباد کپتا ہو یا۔۔۔

آواز:- جگو بھتہ وی لیہدا۔۔۔

آواز:- اے تے نشے دا کاروباروی کردا۔۔۔

آواز:- با توں بولدا کیوں نجیں؟

باوجی:- تھانوں نہیں پتہ ۔۔۔ جو مینوں (جباتی انداز میں) پتہ اے تھانوں نہیں پتہ ۔۔۔ جگو تے ملک دونوں ایک ہی تصویر ہیں۔ اچانک دو پولیس والے گھبراۓ ہوئے گلی میں داخل ہوتے ہیں جنہیں دیکھ کر لوگ گھبرا جاتے ہیں۔۔۔ کھوکھے کی بخوبی پر بیٹھے ہوئے لوگ دائیں بائیں کھسک جاتے ہیں۔ دو پولیس والے کرسیوں پر بیٹھے جاتے ہیں۔

اوے چھوٹے چائے پلا۔۔۔ پر پہلاں پانی۔۔۔

میدو:- صاحب جی ابھی۔۔۔ ابھی چائے آئی جی

چھوٹا:- جگ گلاس پولیس والوں کو لا کر دیتا ہے پانی پیتے ہیں پھر چائے پیتے ہیں۔

پولیس والا 1:- کیا خیال ہے کرم دین نہیں ناکہ لگا دیتے ہیں۔۔۔

میدو:- کیا ہوا جی۔۔۔؟

پولیس والا 2:- اوے کیا تو نے ادھر کسی مشکوک آدمی کو تو نہیں دیکھا۔۔۔؟

میدو:- نہیں جی۔۔۔

پولیس والا 1:- کرم دین اسے کیا پتہ مشکوک کے کہتے ہیں۔۔۔ ہم ادھر ہر آنے جانے والے کو چیک کرتے ہیں۔ ٹھیک ہے۔۔۔ ٹھیک ہے۔۔۔

(شام کا وقت ہے مدھم لائٹ)

میدو:- (برتن سمتا جا رہا ہے) چل چھوٹے اے لے ۵ روپے چل توں جا گھر۔ میں نے کہا (پولیس والوں سے مناطب ہو کر) حضور ہمیں چھٹی کی اجازت مل سکتی ہے

پولیس:- جاء جاء-----

میدو:- چنگا جی تی امن کرو-----

میدو چلا جاتا ہے ، سچ پر صرف دو کرسیاں پڑی ہیں پولیس والے گلی میں ٹھہل رہے ہیں۔
ایک نوجوان E n t r y میں دیتا ہے اسکے ہاتھ میں D o c u m e n t s ہیں شیو بڑھی ہوئی ہے
— پولیس والوں کے قریب آ جاتا ہے۔

پولیس والا 1:- صدقے جانوال کتھے جارہے ہو-----

بے روزگار:- میں جی عمران--- (گھبراتے ہوئے) میر انعام عمران ہے میں گریجو یٹ ہوں بے
روزگار ہوں-----

پولیس والا 2:- بے روزگار عمران جی۔۔۔ صدقے جانوال تی شیو کیوں نہیں بخڑواٹی۔۔۔؟

بے روزگار:- پیسے نہیں ہیں۔۔۔

پولیس والا:- پیسے کیوں نہیں ہیں۔۔۔؟

بے روزگار:- نوکری نہیں ہے اس لئے

پولیس والا 1:- نوکری کیوں نہیں ہے؟

پولیس والا 2:- جے تیرے کوں پیسے نہیں تے فیر خالی جیب تینوں جرأت کیوں ہوئی ساڑھے سامنے
آن دی۔

پولیس والا 1:- چل فیر انج کر میر اسردبا (بے روزگار پکھ دیر پولیس والے کا سردبا تا ہے اور اسے
جانے دیتے ہیں)۔

(ایک عورت پانچ مچھوں کے ساتھ جا رہی ہے پولیس والے روک لیتے ہیں عورت نے
شسل والا بر قعہ پہنا ہوا ہے)

پولیس والا 1:- اے بی بی ماں پچیاں دی فوج نال کتھے جا رہی ایں۔

پولیس والا 2:- ماں پچھے تھاڈے اپنے نیں؟

ماں:- آہو ماشاء اللہ میرے اپنے نیں

پولیس والا 1:- کنے پچ نیں۔۔۔

ماں:- ماشاء اللہ پنج پچ نیں۔

پولیس والا 2:- کثیری کر بھی پورے پنج نیں!

پولیس والا 1:- کتنی کرتا ہے (پنج بھی ادھر ہو جاتے ہیں تو بھی ادھر)

پولیس والا 2:- پچ تے ست نیں جناب!

پولیس والا 2:- ماں تے آکھدی اے پنج نیں۔

ماں:- آہو پنج نیں۔

دوخوش پوش یہ گلزار کیاں اور دوڑ کے Entry دیتے ہیں (فیقاڈ نہ بیٹھکیں نکال رہا ہے)

لڑکی 1:- کیا بات ہے آپ یہ کیا کر رہے ہیں۔

فیقا:- باتی جی۔ کہتا ہوا ان کے قریب آ جاتا ہے

لڑکی 2:- یہ کیا بد تیزی ہے۔۔۔۔۔ یہ سلوک کرنے ہیں آپ عام شہریوں کے ساتھ۔۔۔۔۔

پولیس میں:- پہلے آپ تو اپنا تعارف کرائیں ہم نے تو ایک مشکوک آدمی پکڑا ہوا ہے۔

لڑکی:- ہم ورکنگ جرنسٹ ہیں۔۔۔۔۔ اخبار کے دفتر سے آ رہے ہیں۔

لڑکی:- فیقے کیا ہوا آج تم دفتر کیوں نہیں آئے

فیقا:- وہ جی میں سلطان راہی کی فلم دیکھنے چلا گیا تھا جی کر رہا تھا بہت دنوں سے

پولیس میں:- یہ تو جی ادھر چوک میں کھڑا ہو کر نقشِ امن کر رہا تھا۔

نوجوان لڑکا:- اونے فیقے تو کیا کر رہا تھا۔۔۔۔۔

فیقا:- میں تو جی فلم کے ڈائلگ یاد کر رہا تھا میں ذرا اوپری آواز ہو گئی تھی۔

لڑکی:- یہ ہمارے اخبار کے دفتر میں کام کرتا ہے آپ اسے اور ہمیں جانے دیں۔

پولیس میں 2:- چلو جی جاؤ۔۔۔۔۔

پولیس میں:- پولیس والیاں نوں کون روک سکتا ہے۔

(نوجوان میاں بیوی ٹھیک ہوئے پولیس والوں کے پاس آتے ہیں۔۔۔۔۔)

پولیس میں 2:- (گھڑی دیکھتے ہوئے) رات گیارہ بجے واک؟

بیوی:- دراصل ہماری ابھی ابھی شادی ہوئی ہے۔ ہم نے سوچا ذرا واک کر لیں۔

نوجوان:- جی ہاں۔۔۔۔۔

پولیس میں:- مگر آپ اپنی شاخخت کرائیں۔۔۔۔۔

نوجوان:- شاختی کا ردودکھا تا ہے۔

پولیس میں:- نہیں، ہم تو نکاح نامہ دیکھیں گے

نوجوان:- اس وقت نکاح نامہ؟

پولیس میں 1:- جی ہاں۔۔۔۔۔

پولیس میں 2:- ہمیں تو قصہ دین چاہیے۔

نوجوان:- اس وقت تو یہ ممکن نہیں ہے

پولیس میں:- کیوں ممکن نہیں ہے؟

پولیس میں:- (شارانہ مسکراہٹ سے) جناب تی نوجوان ہونا ممکن نوں ممکن بناؤ نا؟

لڑکی:- یہ آپ کیا پہلیاں بھجو رہے ہیں؟۔۔۔۔۔

پولیس میں:- (نوجوان کے کان میں بات کرتا ہے)

نوجوان:-

نوجوان:-

اے اے لو جی

پولیس میں:-

نه نہ جی۔۔۔ تی آپ جیب و حج پادیو۔۔۔

(پولیس والے نوجوان لڑکے اور لڑکی کو جانے دیتے ہیں)

ایک طرف ملک صاحب + جگو مدمعاش + کلاشکوف بردار دیگر کم ملنے کرو فر

کے ساتھ n t r y دیتے ہیں پولیس انہیں دیکھ کر سلیوٹ کرتی ہے ۔ گلی کی

طرف سمت سے مولانا حاجی عبدالصمد صاحب (G e t U p) کے ساتھ اپنے

چند شاگروں کے ساتھ ایک دوسرے سے مصافحہ کرتے ہیں۔ مولانا صاحب

نے ملک صاحب کے کان میں دوسرے لوگوں سے ہٹ کر کانا چھنسی کرتے ہیں۔

مولانا عبدالصمد: جناب ملک صاحب باہمی جگہ ان کو کھو کر کے بخوبی پر بیٹھ کر سادہ لوح لوگوں

کو آپ کے خلاف اکساتا رہتا ہے آپ کی شان میں گستاخی کرتا ہے اور کیا

بناوں بڑی بڑی بزرگ ہستیوں کی شان میں گستاخی کرتا ہے باہ سے آپ کو خطرہ

ہے ہمیں سب کو خطرہ ہے اور آپ کو کیا بناوں بہر طور میرا فرض بتا تھا آپ کو میں

نے سب کچھ بتا دیا ہے۔

ملک صاحب:-

اچھا تو یہ بات ہے۔۔۔ اونے جگو۔۔۔ رمضان، مونے۔۔۔ قادر،

بی ملک بی۔۔۔

(ملک جگو کے کان میں کچھ کہتا ہے)

Light off

دروازہ ٹکٹکھانے کی آواز۔۔۔

باو بی کی آواز:-

کون ہے بھی رات گئے۔۔۔ خیریت تو ہے کیا ضرورت آن پڑی ہماری؟

السلام علیکم!

باو بی:-

فائز کی آواز۔۔۔

چین ٹلنڈ ہوتی ہے۔۔۔

رو نے چین کی آوازیں اور لوگوں کے بھاگنے کی آوازیں۔۔۔

Light off رہتی ہے۔۔۔

گملاندے پھل

کردار:

۱-	ما	.....
۲-	پیو	.....
۳-	نومی	.....
۴-	کچھ آوارہ بال	.....
۵-	راہ گیر تریت	.....
۶-	وکیل استغاشہ	.....
۷-	وکیل صفائی	.....
۸-	پولیس انسپکٹر	.....
۹-	گواہ	.....
۱۰-	نج	.....

منظر (کہ عام جھیاں گھر)

تریت (ذال): آگئے او گھر ..... گھر دارستہ لجھ پئے

مرد (شوہر):

ترجمت:

مرد:

بہوں بھک گئی اے۔

میں کجھ نی پکایا.....

ترجمت:

(ذال، مرد آپس وچ اچا اچا الاؤان پئے ویندن، بحث تکرار و دھ ویندی ہے تے نومی (بال) گھر وچ جھگڑا جھیردا ڈیکھ تے، ڈر تے گھروں باہر نکل ویندے)

منظہر ۲

نومی (بال):

آسے پاسے آتے.....

کب بال:

(ڈر دے ہوئے.....نومی.....نومی۔

نومی:

نو.....می.....(تمہرہ لیندن)

ڈوجھا بال:

ساڑے نال کھیڈ میں؟

نومی:

کیا؟

پہلا بال:

(اے ڈیکھ) ہوا وچ کب روپے آلا سکہ میں دے

ڈوجھا بال:

چل نومی سکہ لہتے آ.....جلدی بھج تے

نومی:

جلدی نال بھج دے تے سکہ لہا ندے

پہلا + دو جھاتے تریجھا بال: (کب ڈوجھے کوں ٹیہدنا تے نومی کوں شاباش ڈیندن) نومی توں

بہوں ہشیار ایں بھئی

منظہر ۳

کب تریت ہتھ وچ پرس گھن تے کلھی ویندی پئی ہوندی ہے آوارہ بال آپس وچ صلاح کریندن تے وہ نومی دے کن وچ کھس پھس کریندن، نومی دیاں اکھیں وچ چک آ ویندی ہے، نومی اوں تریت دے پچھوں بھجدے نومی اوں تریت دا پرس چکھن دی کوشش وچ، تریت شور مچیدی ہے تے کجھ راہ گیرل تے نومی کوں پکڑ گھندن۔

(نومی بالاں دی عدالت وچ)

وکیل استغاشہ:

ماں لارڈ اجو کے مقدمے دی کارروائی شروع کرن دی اجازت ڈی ونجے۔

نج:

اجازت ہے۔

وکیل استقاشہ:	جناب والا ملزم نعمان عرف نومی اتے اے الزام ہے جو اونگلیاں، محلیاں وچ شاپنگ کیتے ونجن والیاں تریمیتیں دے پرس چھک تے بھج ویندا ہئی۔
وکیل صفائی:	جناب والا یہ جھوٹ ہے ..... بہتان ہے۔
وکیل استقاشہ:	جناب والا ..... اے بھج ہے ..... مختلف تھانیاں دیاں روپورٹاں ایں گالہبہ دی شہادت ہن .....
بنج:	ملزم کوں پیش کیتا ونجے۔
آواز:	نعمان عرف نومی، حاضر ہو
وکیل صفائی:	جناب والا ساں آپ ای ڈیکھو ..... کیا بارہ سال دی عمر دا بال، اینویں کر بہول نا سمجھتے معصوم ہے۔
وکیل استقاشہ:	جناب والا ..... وکیل صفائی ..... جذبات دا سہارا گھن تے ملزم کوں نا سمجھتے معصوم آکھتے اوندے جرم اس تے پردہ پیندے پینگ مگر جناب والا قانون دی شہادت تے دلائل دی ضرورت ہوندی ہے۔ جناب والا بچے اجازت ہووے تاں ملزم توں کچھ سوال پچھے ونجن۔
بنج:	اجازت ہے.....
وکیل استقاشہ:	نعمان عرف نومی جیڈا ناں ہے۔
نومی:	(خاموشی نال سر ہلیندے)
وکیل استقاشہ:	تیڈے اتے الزام ہے جو توں شہر دے مختلف محلے گلیاں وچ آندیاں ویندیاں، تریمیتیں کو لوں پرس اتے موبائل چھک گھندا اہانویں؟
نومی:	(خاموشی نال سر ہلیندے)
وکیل استقاشہ:	کیا توں اے سبھن کچ اپنی مرضی نال کیتے؟
لوم:	(چپ کرتے کھڑا رہندے)
وکیل صفائی:	می لارڈ، بال، بہول معصوم ہے ..... بھانویں جو اونگلی محلے دیاں معمولی وارداتاں وچ ملوث ہے پرجناب والا انھاں وارداتاں دے پکھوں پے بہول سارے ان ڈٹھے هتھ، ہن.....
بنج:	(پولیس انسپکٹر توں مخاطب تھیڈے ہوئے)
انسپکٹر:	کیا تو ایں کیس دی تمام تحقیقات مکمل کرتے پیش کیتیں؟
بنج:	جی ہا جناب
انسپکٹر:	پراے کیویں ثابت تھیڈا اے جو اے بال کلہا انھاں وارداتاں وچ ملوث ہے؟
بنج:	در اصل گزارش اے ہے۔ بال کوں رکنے ہتھاں نال کچھ لوکاں بزارو چوں

پکڑے، شہادت اس ریکارڈ تے موجود ہے۔

نوج: ایں تو پہلے وی ایں علاقتے وچ جو وارداتاں حصین اووی ایں بال نے کیتیں؟

انسپکٹر: اتے انہاں وارداتاں دی برآمدگی وی تھی اے؟

نوج: نہیں جناب پچھلیاں وارداتاں دا ملزم صرف اقرار کر بیندے برآمدگی صرف ہے واردات دی تھی اے۔

نوج: تے ول پچھلیاں وارداتاں دا ذمہ دار کون تھی سکدے؟

انسپکٹر: اصل وچ گالہہ اینویں ہے جی..... ایں بال دے پچھوں کجھ پئے جرام پیشہ لوک ملوث ہن..... انہاں کوں جلدی گرفتار کر گھنسوں۔

وکیل صفائی: جناب والا میں تاں شروع وچ ای ڈساؤنٹاہی جو اے بال بے تصور ہے۔

نوج: تاں وہ قصور وار کون ہے؟ تے متاثرہ تیریت کتھاں ہے؟

وکیل صفائی: جی بی کیا توں ایں بال کوں جنگی طراں جائز ہو ایں جو ایں بال نعمان عرف نوی تیڈے پر سمجھکیا ہئی؟

تریتیت: جی..... میں ایں کوں پچھاندی ہاں ایہ ببال ہئی جنیں میڈے کوں پر سمجھکیا

ہائی۔ میں شورچایا تاں کجھ لوکاں ایں کوں بک گلی دی نکڑتوں پکڑیا تے ایں کوں

نوج: ملزم رشید عرف شیدا اپنی صفائی وچ کیا آہدے؟

نعمان عرف نوی: میں سچ سچ آہداں..... اے میڈی پہلی غلطی ہے

وکیل استغاشہ: توں اے غلطی کیندے آکھن تے کیتی ہئی؟

نومی: کہ ڈینہ میں پارک وچ کلہا بیٹھا ہم، اتھا ہیں میکوں کجھ چھوہر ملے ہن

انہاں میکوں آکھیا جے توں ایہ شرارت کر لیسیں تاں تیکوں انعام ڈیوں۔

وکیل استغاشہ: کیا توں جانڈیں جو ابال کتھاں راہندن؟

نومی: او میکوں پارک وچ ملے ہن۔

وکیل استغاشہ: جے او بال تیڈے سامنے آون تاں انہاں کوں سنجان گھنسیں؟

نومی: جی ہا

نوج: (ملزم نعمان نال مخاطب تھی تے) کیا توں اپنی صفائی وچ کجھ بیا آکھسیں؟

نومی: میں گھروخن چاہندیاں..... میں بے قصور آں..... قصور وارداتاں میڈے امی ابو

ہن او آپت وچ روز، روز لڑدے راہندن۔

نوج: آرڈر، آرڈر، وکیل صفائی، وکیل استغاشہ دی بحث اتے ساریاں شہادتاں دے

بعد دالت ایں نتیجے پہنچی ہے ساٹے شہراں دی گلیاں، محلیاں وچ سڑیت

کرامم دی تعداد و عدد دی پئی ہے اتے بدستی نال نعمان عرف نوی جنیں بال

انہاں جرائم و جرائم کیتے ویندن، ایہو جئیں بالاں کوں کہیں ویلھے ملزم اتے
کہیں ویلھے مجرم بنایا ویندے۔ پر بدی دی ایں چکڑ دے پچھوں ان ڈٹھے جرائم
پیشہ لوک ہوندن، شیدے جئیں بالاں کوں ورگایا ویندے۔ شیدے جئیں بالاں
دی تعلیم تربیت بہوں ضروری ہے۔ عدالت حکم ڈیندی ہے جو والدین اپنے گھر
دے باغ چھوٹیاں چھوٹیاں تباہ نہ کرن تعلیم اتے گھر دا پسکون ماحدوں
ہر بال داحت ہے۔ عدالت نعمان عرف نومی کوں رہا کرن دا حکم ڈیندی ہے۔

انسانی حقوق دالقدس

ٹیبلو

- کردار: ہک جماعت دے کرے وچ بال
- منظرا: کلاس روم وچ استاد کوئے نی تے بال شراتاں کریندے پین۔
- ☆ ہک بال بستہ پکھو وچ پاتے ڈریاڈ ریا بیٹھے
- ☆ ہک بال ڈو جھے بال کولوں کھاون دی کوئی سے کھسن دی کوشش وچ
- ☆ ہک بال ڈو جھے بال دی نقل تے منه چڑیندا بیٹھے

کہ بال میں کچلے کپڑے پاتے گم کھڑے
کہ بال دے ہتھ وچ پلا سٹک کھڈاونا نما پستول ہے

کجھ بال چھک چھک ویندی گاؤں لائے بنا تے کھیدن دی کوشش کریندے پین
ڈوبال آپت وچ لڑ دے پین

کہ بال کہیں دے بستے وچوں قلم، دوات چوری کرتے اپنے بیگ وچ لکیند اؤسدے
کہ بال اپنے بیگ وچوں سگریٹ ڈبی کڈھتے سگریٹ منہ نال لیند ابیٹھے

کہ لات توں معذور بال انھن دی کوشش کریندے ڈھ پوندے
کہ بال دعا منگدا بیٹھے

(ایں دوران اسکول دی گھنٹی وجدی ہے تے استاد کلاس دے اندر آندے۔ اوندے کوں ہک ٹوکری ہوندی ہے اوکلاس وچ کھڑے ہر بال کوں ہک پھل تے
کارڈ

پلے

ہک

ڈیندے۔ بال وار واری ہک ہک پھل تے ہک ہک پلے کارڈ گھن تے کلاس روم دے سٹھج تے ترتیب بنا ندے کھڑے تھی ویندی انہاں پلے کارڈ زتے مختلف
جلد درج ہوندن)

پیار، محبت بالاں دا پیدا ائتی حق ہے۔

بالاں نال، رنگ نسل، جنس تے مذہب، قوم یا سماجی رتبے دا امتیاز نہ ورتیا ونجے۔

امن اتے محبت ماحول وچ پروش سارے بالاں دا حق ہے۔

چنگا شہری ہن کیتے، تعلیم ہر بال دا حق ہے۔

ہنگائی حالت وچ سب کنوں پہلے بالاں دی حفاظت ضروری ہے۔

معذور بالاں کوں نام اتے شہریت دا حق ماناں ضروری ہے۔

بالاں کوں نشے توں دور کھیا ونجے۔

بالاں کوں ہر طرح دی بد سلوکی تے بے حرمتی توں بچایا ونجے۔

ہر بال کوں آزادی اٹھا را دا حق حاصل ہے۔

چوری کرناں جرم ہے۔

قانون دی نظر وچ سارے لوگ ہک ہر اہن۔

چودہ سال توں گھٹ عمر دے بال کوں کہیں دکان یا فیکٹری وچ منت مزدوری کیتے نہ بھیجا

ونجے۔

ای، ابوآپت وچ ساڑے سامنے نہ لڑائی جھگڑا کرن تے نہ ساکوں ساڑے بھولیاں دے سامنے دڑ کے ڈپون۔

ترقی دی پوڑھی.....قطار بناو، اگتے ودھدے آؤ۔

کھاون پپون دی شے کھس تے نہیں، مل تے کھاؤ، دوست بناو۔

برداشت، رواداری، آپت وچ ہمدردی سب دی ترقی۔

(ایں نیبلو دے تھیکیدار تے سارے بال مل گیت گاندن)

توں	کل	ہوئے	گذرے
تیس	محل	راج	دے
ہے	ڈاڑھا	وی	اج
ہے	ہینتا	شودا	ناں
تے		ڈاہدی	ڈاہدیاں
سڈھے		کیڑی	کیڑی
لومڑ	تے	گدڑ	شیر
بندر	تے	رچھ	بھنگے
ہن	بیٹھے	کے	مل
بڑوں	کے	رل	کوہلیاں
پجوں۔	منزل	انٹی	دانگ
			انتاں

صحرا	دے	وچ	دا	کمل	پودے	تائ	پیرے	کھنچاں	لحمدن
لختے	کھن	دی	وقھ	رستہ	پودے	تائ	گولنخاں	پوندے	کھنچاں
اج	وی	رات	نه	پودے	رایہن	دل	ڈھڈا	گھبراندے	پوندے
کالے	رووه	دا	پندھ	کرن	توں	پہلے	سوچنا	پوندے	سوچنا
ساؤی	وستی	دے	چودھاروں	ریت	دے	میٹے	ڈسدن	لہون	توں
بجھ	پوندے	ڈیکھناں	کوں	چپاں	پہلے	وی	ڈیکھناں	لہون	ڈیکھناں

